

Yëkkuö kit Pablo tö Roma wakpa a Romanos

Yi tö yëkkuö i' kit, e' wák kiè Pablo. Welepa tö ibikeitsè tö yëkkuö i' kit ie' tö etä ie' wák tso' Corinto. Ie' tö ikit duas dabom skeyök k_i kul (57) Cristo kune'bak e' ukuök_i ta. Ie' ikkeyè' taiè shkökmi Jesús mik erblökwakpa tso' Roma e'pa pakök. Erè kè ie' a kawö kune shkoie. E' kuek_i ie' tö yëkkuö i' kit patkèmi ie'pa a as ie'pa wa ijcher tö ì o' Jesús tö ie'pa dalèrmik. Ie'pa kibiiepa kè dör Israel aleripa erè Israel aleripa erblé Cristo mik esepa e' iè'wa ie'pa ta. Israel aleripa erblé Cristo mik esepa tö ibikeitsè tö ie'pa klö'bak Skököl tö keweie e' kuek_i ie'pa dör ibua'ie pè' kè dör ie'pa ditséwö esepa tsata. E' kuek_i ie'pa kè ñi sini'kune.

E' kuek_i Pablo k_i ikiane kkachè ie'pa a yëkkuö i' k_i tö sulitane dör ñies è Skököl wöa. Israel aleri ö kè idör ileri e' dör ñies ème. Kewe Pablo tö ie'pa a ikkaché tö sulitane tö Skököl watè'ttsa e' kuek_i e' nu_i tso' sulitane k_i. E' ukuök_i ta ie' tö ie'pa a ikkaché tö Jesús tté buaè e' è wa Skököl tö se' tsatkèmi ñikkèè, Israel aleripa ena kè idör ileripa esepa ñies. E' kkaché ie' tö ie'pa a. Ñies Pablo tö ikkaché tö erblè Jesús mik e' wa Skököl tö se' klö'wèmi wës pè' buaè yësyèsè es. Israel aleripa tö ibikeitsè tö Moisés ttè dalöièno e' dalöiè wa Skököl tö se' klö'wèmi wës pè' buaè yësyèsè es. Erè Pablo tö ie'pa a iché tö e' kè dör es. Se' kè a ì onuk Skököl ttsè'woie buaè as se' tsatköitö. Erè Jesús mik erblè

e' wa ie' tō se' tsatkeke. Es Pablo tō ichè yèkkuō i' kī.

Shke'wè

¹ Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús kanè méso klöule ie' ttekölpa tsá e' ekölie. Nies ye' klöule ttè buaë kkayë' Skököl tō e' pakök.

² Ká iaiäë Skököl kablë' tō ttè buaë ñe' kkayërdaë, e' kit ittekölpa tō iyèkkuō batse'r e' kī. ³ Ttè buaë ñe', e' dör ilà Skökëpa Jesucristo e' tté. S'ditsö wa ta ie' dör Israel blú bak kiè David e' aleri. ⁴ Erë mik ishkenekane, etä e' wa ikkayëne Wiköl Batse'r wa tō ñies ie' dör Skököl Alà diché tã' tajë e'.

⁵ Ie' batamik Skököl er buaë ché ye' a. Ie' ye' tkë'ka kanëblök Jesucristo a ittekölpa tsá e'pa ekölie as ká wa'ñe pë' kē dör judiowak esepa kur ie' ttō iütök erblë ie' mik e' wa. ⁶ Nies a' tso' ie'pa shua. A' klöule Jesucristo ichaie. ⁷ Ye' tso' yèkkuō i' shtök a' dalër tajë Skököl éna serke Roma e'pa a. A' klöule ie' wa s'batse'rpa kīie. S'yé dör Skököl ena Skökëpa Jesucristo as e'pa er buaë chō ena sene bèrè mù a' a.

Pablo wëstela ché Skököl a

⁸ Kewe ye' ichè tō a' erblé Jesús mik e' tté buneka ká wa'ñe. E' kueki wëstela chekeyö Skököl a Jesucristo ttō wa a' ulitane kī. ⁹ Skököl a' ye' kanëblöke ye' er kos wa ie' alà tté buaë e' pakök, e' wák wa ijcher tō kekraë ye' er arke a' ska'. ¹⁰ Kekraë ie' a' ikiekeyö tō ie' kī ikiane, e'ma as bata ekkë tã' ie' kawö mù ye' a' shkoie a' pakök. ¹¹ Sulu ye' éna a' suak. Ye' éna a' kimak as a' er diché kī iër buaë

Skëköl Wiköl wa. ¹² E' wà dör tö se' erblöke Jesús mik eköl eköl, e' wa se' ñì er diché ið buaë.

¹³ A yamipa, ye' kî ikiane tö a' wà ijcher tö taië ye' ileritsé shkoie a' pakök, erë dō ikkë ta ye' wötkërke. Ye' kî ikiane tö kanè me' Skëköl tö ye' a e' wà döttsa buaë a' shua wës ká malepa wakpa shua idè'ttsa es.

¹⁴ Ye' ittse tö ye' kî kanè tso'ia Jesús tté buaë pakök sulitane a. Kë ye' tkine tö s'dalöier ta' taië ese idir ö s'ësepa idir ö s'yöule ö kë s'yöule idir. ¹⁵ E' kuekî ñies ye' shkak Roma Jesús tté buaë pakök a' wakpa shua.

Jesús tté buaë dör Skëköl diché taië s'tsatkoie e'

¹⁶⁻¹⁷ Jesús tté buaë e' wa Skëköl a wépa kōs tö iklö'wé esepa tsatkërmi. E' kuekî ye' kë jaëne tté e' kî. Tté e' pakane judiowak a kewe, e' itökî pè' kë dör judiowak esepa a. Tté e' tö ikkachè se' a tö wës Skëköl tö se' klö'wèmi wës pè' buaë yësyësë es. Se' klö'wéitö es se' erblé Jesús mik e' wa. E' ë wa ie' tö se' klö'wèmi es. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tö ichè: “Yi dör yësyësë ierblö Skëköl mik e' batamik, ese serdaë.”*

Sulitane kî ì sulu nuí tso' Skëköl wöa

¹⁸ Skëköl tso' ká jaí a, e' tso' wépa tö ì sulu wambleta' ena kë ser yësyësë esepa we'ikök. E' wa ie' tso' ikësik kkachök. Ì sulu kōs wambleke ie'pa tö, ese tö ie' tté mokî e' wöklö'weke. ¹⁹ Kōs s'éna iane tö wës ie' dör, e' kkayë' ie' wák tö ie'pa a, e' kuekî buaë ie'pa wà ijcher. ²⁰ Kewe ta' ie' tö ká i' yö'at, e'tami sulitane wà ijcher tö wës ie' dör. Ie' kë wërta' erë ì kōs yö'itö e' wa iwënewa buaë tö ie' dör Skëköl, ñies tö ie' diché kë erta'wa. E' kuekî kë

* **1:16-17** Habacuc 2.4

ie'pa a iyënu_k tö kē sa' wā ijcher. ²¹ Erē ie'pa wā ijcher buaē tö ie' tso'tke, erē ie'pa kē wā ikikanekā wēs ikawōtā kikèkā es. Ñies ie'pa kē wā wēstela yēne ie' a. E' skéie ì bikeitseke ie'pa tö ese kē wà ta'. Ie'pa erbiköke kōs ese dör sulu ěme. ²² Ie'pa e' chō tö ie'pa wā íyi kōs ese jcher buaē, ñermata ie'pa ianewā kē kabikeitsōtā'. ²³ Ie' olo ta' taiē kē ertā'wa, e' kē dalöiēne' ie'pa wā. E' skéie ie'pa tö s'duōtā'wā ese diököl dalöieke. Dō kal ö ák yöule dùie ö bakaie ö talokie ese dalöiekerakitö ie' skéie.

²⁴ E' kuēkī Skököl tö ie'pa émi e' ia'ukā sene sulusi wa wēs ie'pa kī ikiane es. Es ie'pa ñi dalösewēwā íyi s'jaewē taiē ese wa. ²⁵ Ie' ttē mokīē e' olo'yérakitö, e' skéie kache ttē ě klö'wēkerakitö. Íyi yö'at ie' tö ese ě dalöiekerakitö skökölie, kē dör ie' wák dalöiē. Ie' ě kī kikèkā mēne buaē kēkraē. Es e' idir.

²⁶ E' kuēkī Skököl tö ie'pa émi e' ya'uk wēs ie'pa er sulu kī ikiane es. Dō alakōlpa e' mane'wéttsā kē senakiā wēpa tā wēs imeneat es. Ie'pa senéka ñitā iwakpa ě. ²⁷ Es ñies wēpa kē senakiā alakōlpa tā. Ie'pa e' mane'wéttsā. Suluē ie'pa éna senakā iwákpa ě ñitā. E' dör jaē taiē. Ie'pa e' ya'u sulu es, e' nuí kī iwákpa weirke siarē wēs ikiane we'ikē es.

²⁸ Ie'pa kē éna Skököl bikeitsak, e' kuēkī ie' tö ie'pa émi ì suluē e' ě bikeitsök as ì kē wamblök s'kane ese wamblörakitö. ²⁹ Es ie'pa er sulunewā da'áie. Ì sulu kōs e' wambleke ie'pa tö taiē. Ie'pa wöttsérke taiē. Ie'pa e' wamblöke suluē. Ie'pa ukyérke imalepa tā. Ie'pa s'ttekewā ena ñi wōñakköke suluē ena s'kitö'wēke taiē. Kēkraē ie'pa er me'rie ì sulu ě kī. Ie'pa biyöblöke ñi kī. ³⁰ Ie'pa

tö s'malepa cheke suluë. Sulu ie'pa éna Skëköl ar. Ie'pa e' kkeökeka taië e' ttsökeka taië ena kë tkirku' imalepa ki. Ýyi sulusi bikeitseke ie'pa wákpa tö, ese wamblekerakitö. Ie'pa kë tö imi ena iyë ttö dalöieta'. ³¹ Ì dör buaë e' kë ane ie'pa éna. Ì uk ie'pa kablé e' kë wawëta'itö. Ie'pa kë éna yi dalërta'. Kë yi suëta' er siarë wa. ³² Erë ie'pa wa ijcher buaë tö Skëköl ttè dalöiëno tö ichè tö wépa tö ýyi ekkë wambleke esepa ki duëwa kiane, erë ie'pa tö iwamblekeia. E' kúie ta ie'pa wa buaë iwër tö s'malepa tö iwamblè.

2

Skëköl tö sulitane shüleraë ñikkëë

¹ A' isie* tö pë' chéyö ñe'sepa kichatekettsa, esepa kë a ì yënuK e' tsatkoie Skëköl wörki. Ì sulu kos wambleke ie'pa tö ese wambleke a' tö ñies. E' kuëki mik a' tö ie'pa kichatéttsa, eta e' wa a' wákpa tso' e' kichatöktsa. E' kuëki kë a' a e' tsatkënuK. ² Se' wa ijcher tö Skëköl tö s'shulè yësyësë, e' tö se' e' wamblö sulu es esepa kos kichaterattsa. ³ A' tö ì sulu wamblé wës wépa kichatéttsa a' tö es, e' ta ¿wës a' ibikeitsëmi tö Skëköl kë tö a' kichatepattsa ñies? ⁴ A' tö ibikeitseke es, e' ta e' wa ie' er buaë se' ta, e' watöktsa a' tso'. Ie' tö se' anewekeia taië, ie' kë tö se' we'ikè bet. Ie' er buaë a' ta, e' tö a' dalë'ttsekeia buaë, e' wa ie' tso' a' ulaiök as a' er mane'ù ie' a, ¿e' kë jcher a' wa? ⁵ Erë a' er darërëë. A' kë éna er mane'wak ie' a, e' nuí ki a' tso' Skëköl kësik e' ki kiök e' ki. Mik ie' s'shüleraë e' këwö

* **2:1** Versículo i' a Pablo ttökemi judiowak ta. E' wënewa bua'ie verículo 12 ena itökj itso' e' ki.

de etā ie' tō s'shuleraë yēsēsē. ⁶⁻¹¹ Sulitane dōr ñies ěme ie' a, e' kuęki ie' tō iské meraë ekōl ekōl a wēs s'ser es. Wépa e' chōke kękraë ì buaë ũk, tso' ilo ena ikikęka ena sene michoë yulōk, esepa ulà a sene michoë dōraë. Erë wépa tkirke iwák ě kĭ, e' wamblō sulu, kę tō ie' ttè mokĭ dalōiè, esepa we'ikeraëitō kēsik wa da'a. Wépa e' wamblō suluë esepa kōs weirdaë siarë kewe judiowak e' ukuōkĭ tā sulitane, e' dalērdarak imik tajĕ. Erë wépa serke yēsēsē esepa kōs a ilo ena ikikęka ena sene bĕrĕ e' merdaë tajĕ kewe judiowak a e' ukuōkĭ tā sulitane a.

¹² Pĕ' kę dōr judiowak esepa kę ku' Moisés ttè dalōiēno e' dikĭa. Ie'pa tō ì sulu wamblé, e' tā iweirdaë siarë erë ie'pa kę shulirpa ttè ñe' wa. Erë judiowak tso' ttè e' dikĭa, e'pa tō ì suluë wamblé e' tā ttè e' wa ie'pa shulirdaë. ¹³ Wépa tō ttè dalōiēno e' ttsé, e' ě kuęki ie'pa kę klō'wępa Skĕkōl tō wēs pĕ' buaë yēsēsē es. E' skĕie wépa tō ttè e' wà dalōié esepa klō'weraëitō es. ¹⁴⁻¹⁵ Pĕ' kę dōr judiowak esepa kę wā Skĕkōl ttè dalōiēno kit Moisés tō yĕkkuō kĭ e' jchĕr. Erë mik ie'pa tō ttè ñe' wà dalōié iwákpa wā ijchĕr e' kuęki, etā e' wa iwĕnewā tō ttè dalōiēno tso' ie'pa er a. Ttè e' dikĭa ie'pa tso'. Ttè e' ě wa ie'pa er tō ie'pa a icheke tō ì dōr buaë ì dōr suluë. Ttè e' wa mikle tā ie'pa er tō ie'pa kKateke, mikle tā ie'pa tsatkeke. Ttè e' wa ie'pa shulirdaë. ¹⁶ E' tkōraë aishkuō tā mik Skĕkōl tō ì kōs tso' blĕulewā se' er a e' shuleraë Cristo Jesús batamik etā, wēs ttè buaë pakekeyō e' tō ichè es.

¹⁷ Erë a' wĕlepa dōr judiowak, esepa erblōke Moisés ttè dalōiēno e' mik. A' e' ttsōkā tō a' dōr Skĕkōl icha. ¹⁸ Ì kiane ie' kĭ ese jchĕr buaë a' wā.

A' yöule buaë ie' ttè wa, e' kueki ì dör ibua'ie e' shukitmi a' a wè. ¹⁹ A' ibikeitseke tò o'ka pautmi a' a buaë. E' dör wes s'wöbla kë wawër esepa ulaiè es ö wes se' tso' stui a esepa a bö'wö kkachè es. ²⁰ A' wä ttè dalöiëno tso', e' dör ttè moki ena iyi jcher taië e' tté. E' kueki a' ibikeitseke tò a' a se' kam yör esepa yörmi ena wépa kë wä ì jcher esepa wöblarmi. ²¹ E' dör es, e' ta ¿wes a' kë e' wöbla'ù? A' tò s'patteke tò kë s'kàne akblök ta ¿wes a' akblöke? ²² A' icheke tò kë s'kawötä s'senewabak dalöseukwä ta ¿wes a' tò idalöseweke? İyi diököl tso' dalöiè e' ar suluë a' éna ta ¿wes iyi tso' iwé a e' ekibleke a' tò? ²³ Ttè dalöiëno meneat a' a, e' wa a' e' ttsöka taië ta ¿wes a' kë tò idalöiè? E' wa a' tò ie' dalösewéwä. ²⁴ Wëe' Skököl yëkküö tò ichè: "Pè' kë dör judiowak, esepa tò Skököl cheke suluë a' ukuömik."†

²⁵ Moki wépa tò Moisés ttè dalöiëno e' iuteke, esepa a itöttola kkuölit tëule tsir e' dör buaë. Erë yi kë tò iütè, esepa a kë idör lie bua', e' dör wes kë s'wakyöule es. ²⁶⁻²⁹ ¿wépa dör judiowak chökke? E' kë dör iditséwö è wa. E' kë dör iwakyöule iyese alè ki e' wa. Judiowak chökke e' dör wépa er yësyësé Skököl wöä esepa, e' dör wes ie'pa wakyöule ier a es. E' kë onuk ttè dalöiëno e' a. E' ormi Wiköl Batse'r è a. Esepa wër buaë Skököl wa, kë dör s'ditsö wa. E' kueki pè' kë dör judiowak, kë wakyöule, kë wä Moisés ttè dalöiëno e' ku', esepa tò idalöié buaë, e' ta ie'pa sueraë Skököl tò wes judiowak wakyöule es erë kë iwakyöule moki. Pè' tò ttè dalöiëno e' dalöié, erë kë iwakyöule ichkà ki, esepa tò judiowak kë tò iütè esepa kkateraë iki

† 2:24 Isaías 52.5; Ezequiel 36.22

aishkuö ta, erë iwakyöule ena ttè dalöiëno tso' iwa.

3

¹ Yile tö ichakèmi: “E' dör es, e' ta ùie bua' idir tö se' dör judiowak? Se' tottola kkuölit tëule tsir ùie bua' e' dör?” ² Ye' iiuté tö e' dör buaë shute ena iwà dör taië. Ibuai'ie dör tö Skëköl tö ittè me'atbak judiowak ulà a. ³ Yëne tö ie'pa welepa tö ttè ñe' dalösewëwa, erë e' ë kueki ùichëmisö tö Skëköl kë ttö mokië? ⁴ Au, kë idör es. Erë sulitane kachömi suluë, erë ie' ttö mokië këkraë. E' dör wës itso' kitule ie' yëkkuö ki es, e' tö ie' chë i' es:

“Sulitane isueraë tö be' ttö mokië.

Be' ttè shulirmi, e' ta be' e' alörakà be' kkatökwakpa ki.”*

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

⁵ Pë' welepa kë wa ijcher yësyësë, esepa tö icheke tö s'ser suluë, e' wa ikí wënewa bua'ie tö Skëköl dör yësyësë sulitane tsata. E' kueki ie'pa tö icheke tö e' nuí ki s'we'ikéitö, e' kë dör yësyësë. ¿Es idir? ⁶ Au, kë idör es. Skëköl chöpa kë dör yësyësë, e'ma ¿wës ie' a sulitane shulirmi yësyësë?

⁷ Es yile tö ichakèmi: “Ye' kache wa Skëköl ttö mokië e' kïkarkeka taië, e' ta ùi kueki e' nuí ki ye' kKatekeiaitö?” ⁸ E' chöpa es, e'ma sö ichëmi tö “ì sulu kí wamblösö as e' wa ì buaë kí dö taië.” Welepa tö icheke tö ttè ese wa ye' tö s'wöbla'wëke. Ie'pa éna ye' wöakwa, e' kueki ie'pa tö ye' cheke sulu es. Erë ie'pa esepa kichatëttsa kiane.

Kë yi dör yësyësë Skëköl wöa

⁹ E'ma ùi chëmisö? Sa' dör judiowak ¿esepa dör buaë sulitane tsata? Au, kë idör es. Ikkachétkeyö a'

* **3:4** Salmo 51.4

a tö sulitane, judiowak ena wépa kë dör judiowak, esepa kos tso' sene sulu dikia. ¹⁰ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tö ichè:

“iKë yi ku' eköl wë'ia dör yësyësë Skëköl wöa!

¹¹ Ì dör buaë Skëköl a ese kë ane yi éna yës.

Kë yi ku' Skëköl yulök.

¹² Sulitane tsj tröuke ie' yöki;

Ie'pa er sulunewā suluë.

Kë yi ku' eköl wë'ia ì buaë ese uk.†

¹³ Ie'pa ttö suluë, e' dör wes s'nu kélkuö kköppèe alar suluë es.

Ie'pa kkö kî s'kitö'wè me'rie.‡

Ie'pa kapakö e' dör wes tkabë ichök kapöli es.§

¹⁴ Ie'pa tso'ie alibchök s'malepa kî kësik wa.*

¹⁵ Ie'pa er me'rie s'ttèwā ë kî.

¹⁶ Wé ie'pa dami eë s'we'ikè ena s'eriawè siarë ese mekearakitö.

¹⁷ Sene bërë ñalé e' kë sūle ie'pa wā.†

¹⁸ Skëköl dalöiè e' kë eri ta' ie'pa wā yës.”‡

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

¹⁹ Se' wā ijcher tö ì kos chè Skëköl ttè dalöièno tö, e' chëtö wépa tso' idikia, esepa a. Ttè e' wa sulitane siwā'blöwekewā Skëköl tö. Ñies ttè e' tö ikkacheke tö sulitane kî nuì tso' ie' wöa. ²⁰ Ttè dalöièno e' dör ikkachoie se' a tö se' dör ì sulu wamblökwakpa. E' kueki kë yi a iyënuka: “ttè dalöièno iütéyö sēraa, e' kueki Skëköl kawōta ichök tö ye' dör pë' buaë yësyësë.”

Wes Skëköl tö se' klö'wèmi wes pë' buaë yësyësë es

† **3:12** Salmo 14.1-3; 53.1-3 ‡ **3:13** Salmo 5.9 § **3:13** Salmo 140.3 * **3:14** Salmo 10.7 † **3:17** Isaías 59.7-8 ‡ **3:18** Salmo 36.1

(3.21-31)

²¹⁻²³ Erë i'ñe ta Skëköl tö se' a ikkachétke tö wes ie' tö se' klö'wëmi wes pë' buaë yësyësë es. E' kē dör ttè dalöiëno iutësö e' wa. E' dör se' erblé Jesucristo mik e' wa. Wépa kos erblé ie' mik, esepa klö'wé Skëköl tö wes pë' buaë yësyësë es. Ñies Skëköl yëkkuö kos e' tö isini'kué tö moki idir. Sulitane dör i sulu wamblökwak. Kē se' serku' buaë yësyësë wes Skëköl olo ta' taië e' ser es. E' kueki sulitane dör ñies ie' wöa. ²⁴ Erë Cristo Jesús tö se' yé'ttsa i sulu ulà a. E' wa Skëköl tö se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es. E' kē ki se' ñarku', e' dör ěme. Es ie' er buaë ché se' a. ²⁵ Ie' tö Jesucristo me'ttsa ttëwa se' skéie e' pë tēne taië se' nuì olo'yoie. E' de se' ulà a se' erblé Jesús mik e' wa. E' wa ie' tö ikkaché tö ie' dör yësyësë. Ká iaiäë ie' tö sene suluë dalë'ttsë'bitu enaë. ²⁶ E' kēwö ska' ta' ie' kē wa se' weine wes s'kawöta weinuk es. Erë se' nuì patone Jesucristo weine e' wa. E' wa Skëköl tso' ikkachök i'ñe ta tö ie' dör yësyësë. Ñies ie' tso' ikkachök tö wes ie' tö wépa erblé Jesús mik esepa klö'wëmi wes pë' buaë yësyësë es.

²⁷ E' dör es, e' ta ¿i wa se' e' ttsökami Skëköl wöa? ¿Kē i wa! Se' erblé Jesús mik, e' kueki ie' tö se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es. Kē idör ttè dalöiëno iutësö e' kueki. E' kueki kē se' a e' ttsënuikka i wa yës.

²⁸ Es se' tö ibata chéat tö Skëköl tö se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es se' erblé Jesús mik e' kueki. Kē idör ttè dalöiëno e' iutësö e' kueki.

²⁹ Erë ¿Skëköl dör judiowak ě Këköl? ¿Ie' kē dör pë' malepa Këköl? Tö, ie' dör pë' kē dör judiowak esepa Këköl ñies. ³⁰ Ie' dör eköl ěme. Wépa erblé Jesús mik esepa klö'wëitö wes pë' buaë yësyësë es. Kē ie' tkine tö judiowak idir ö kē idir judiowak.

31 Se' tsatkërmi se' erblé Jesús mik e' wa, etä çsö ichèmi tō Moisés ttè dalöiëno e' kë diché ta'ia? ¡Au, e' kë dör es! E' skéie se' tō ikí ché moki tō idiché tso'ia iwák es.

4

Abraham erblé Skëköl mik

1 Etä sa' judiowak yë bak kiè Abraham, çima e' chëmisö? ¿Ì jchenewä ie' wä erblé Skëköl mik e' wa? 2-3 Skëköl tō Abraham klö'úpa wës pë' buaë yësyësë es ì buaë wéitö e' kuëki, e'ma buaë ie' a e' ttsërmika. Erë Skëköl yëkkuö tō ichè: “Abraham erblé Skëköl mik, e' kuëki iklö'wéitö wës pë' buaë yësyësë es.”* E' kuëki ie' kë a e' ttsënučka yës Skëköl wöa. 4 E' dör wës s'kanëblétke ese patuè es, e' kë dör kakmeule. E' dör ikanebletke e' ské. 5 Erë yile erblé Skëköl tō s'sulusipa klö'wëmi wës pë' buaë yësyësë es e' mik, e' ta ese klö'weraë Skëköl tō es, erë kë iwa ì buaë one e' tsatkoie. 6 Ñies e' sini'ku' David tō. Ie' iché tō ayëcha buaë wé klö'wé Skëköl tō wës pë' buaë yësyësë es, kë dör ì buaë wéitö e' kuëki. 7 Ie' tō iyë':

“Wépa ki inuì olo'yé Skëköl tō ena itkôwée iki, jayëcha buaë esepa!

8 Wépa kë chakepaia Skëköl tō inuì ki, jayëcha buaë esepa!”†

Es itso' kitule.

9 Ye' ichakè tō wépa yë' David tō ayëcha buaë çesepa dör wépa wakyöule itóttola kkuölit tëule tsir e' wa esepa ë? Au. Ñies ie'pa dör wépa kë wakyöule esepa. Ye' ichétke tō Abraham erblé Skëköl mik,

* 4:2-3 Génesis 15.6 † 4:8 Salmo 32.1-2

e' kuɛkɪ iklö'itö wɛs pɛ' buaë yɛsyɛsɛ es. ¹⁰ Erɛ ʒmik Skɛköl tō iklö' es? ʒE' dör iwakyöne e' ukuöki ö e' yöki? Kɛ idör e' ukuöki, e' dör e' yöki. ¹¹ Ie' tō iklö'wé es ierblé imik e' kuɛkɪ. E' ukuöki ta ie' kéitö e' wakyuök iwà kkachoié tō iklö'wéitö wɛs pɛ' buaë yɛsyɛsɛ es. Es ie' de wépa erblé Skɛköl mik eré kɛ iwakyöule, esepa kɔs yé tsaweie. Es ie'pa kɔs klö'wé Skɛköl tō wɛs pɛ' buaë yɛsyɛsɛ es. ¹² Nies ie' dör wépa wakyöule ena ierblö Skɛköl mik wɛs ie' es kam iwakyuö e' yöki, esepa kɔs yé.

Skɛköl tō ttè me' Abraham a

¹³ Skɛköl kablè' Abraham a ttè i' wa: “Ye' tō ká ulitane meraè be' a ena be' aleripa a.” Erɛ ie' kɛ wà imène Abraham a ttè dalöièno e' iutè wa. Iméitö ia ierblé imik e' wa. E' wa Abraham klöne wɛs pɛ' buaë yɛsyɛsɛ es. ¹⁴⁻¹⁵ Mik Skɛköl ttè dalöièno dalösewéwasö, eta e' nuí ki se' we'ikeraeitö. Erɛ ttè ñe' kɛ kúnúpa, e'ma kɛ i' ta' dalösewèwà. E' kuɛkɪ i' uk Skɛköl kablè' Abraham a e' wà mú dō wépa tō ttè dalöièno e' wà iutè esepa a, e'ma erblè Skɛköl mik ena ie' kablè' Abraham a e' kɛ dör iie bua'.

¹⁶ E' kuɛkɪ i' uk Skɛköl kablè' Abraham a, e' wawéitö éme wɛs íyi kakmeule es ie' erblé imik e' wa. Ie' tō iwé es er buaë choie sulitane a as iwà dō Abraham aleripa ulitane ulà a. E' wà dör tō i' yène Abraham a, e' kɛ dör wépa tso' ttè dalöièno dikia esepa è a. Nies e' dör wépa kɔs erblé Skɛköl mik wɛs Abraham es esepa a. Es Abraham de se' ulitane erblé Skɛköl mik esepa yéie. ¹⁷ E' dör wɛs itso' kitule Skɛköl yèkkuö ki es. E' ki Skɛköl tō iché Abraham a: “Ye' tō be' tkéka ká taié wakpa yéie.”‡

‡ 4:17 Génesis 17.5

Skëköl dör s'duowa shke'ukkanewak e'. Ì kě ku' e' yuèmiitö ittö ë wa. Skëköl e' mik Abraham erblé.

¹⁸ Ì yè' Skëköl tō Abraham a wësua kě iwà tkōpa suë. Erë Abraham tō iklö'wé mokië tã iwà panéitö. E' kueki ie' de ká kua'ki taië e' wakpa yëie wes ie' a iyënebak es. Skëköl tō ie' a iyè': “Be' aleripa alördaë taië.”[§] ¹⁹ Tsir etã ie' ki duas de cien eyök (100). Ie' wã ijcher tō ie' ena ilaköl Sara dewatke kékëpa alula kě döpaia alàë. Erë erblé Skëköl mik e' kě olo'yane ie' wã yës. ²⁰ Ie' kě wã ibikeitseka bötböt. Skëköl kablé' ie' a e' kě bikeitse ie' wã tō kě iwà tkōpa. E' skéie ie' kī erblé Skëköl mik tã ikikékaitö. ²¹ Ie' tō iklö'wé mokië tō Skëköl wã diché tso' ì uk ie' kablé' ese woie. ²² E' kueki Skëköl tō iklö'wé wes pè' buaë yësyësë es.

²³ “Skëköl tō iklö'wé wes pè' buaë yësyësë es.” Ttè e' kě kiteat yëkkuö ki Abraham ë a. ²⁴ Nies ikiteat se' a. Skëköl tō Skëképa Jesús shkeo'kane e' mik se' erblé, e' tã nies ie' tō se' klö'weraë wes pè' buaë yësyësë es. ²⁵ Jesús wömenettsã ttëwã se' nuì ki, e' ukuöki tã ishkeo'kaneitö as se' klör wes pè' buaë yësyësë es.

5

Skëköl er buanene se' ki

¹ Se' erblé Jesucristo mik e' wa Skëköl tō se' klö'wé wes pè' buaë yësyësë es. E' kueki iñe tã ie' er buanene se' ki Skëképa Jesucristo batamik. ² Jesucristo batamik ie' er buaë chë se' a, se' erblé ie' mik e' wa. Ie' er buaë chë se' a, e' a se' e' tkéwã darërë. Se' wã ijcher tō se' dōrami ie' ska'

§ 4:18 Génesis 15.5

olo ta' tajë ie' ta ñita. E' wà paneke se' tò kröröë, e' tò se' ttsë'weke buaë. ³ Erë kë dör e' ë, ñies se' ttsë'rke buaë mik se' weirke eta. E' wà dör tò se' wà ijcher tò mik se' weirke, eta e' tò se' kí diché ieke idalë'ttsök er bua' wa. ⁴ Ì kos dalë'ttsésö er bua' wa e' wër buaë Skëköl wa. Se' wër buaë ie' wa, e' ta e' tò se' ké iwà kí panuk kröröë. E' kueki se' ttsë'rke buaë se' weirke e' shua. ⁵ Wiköl Batse'r mène se' a e' tò se' a ikkacheke tò Skëköl éna se' dalër tajë, e' kueki ipané ñe' e' kë tò se' eriawepa.

⁶ Mik Skëköl tò ikéwö me' e' de, eta Cristo kötëwä se' nuì skéie se' tso'ia kë a e' tsatkër e' dalewa. ⁷ Darërë idir se' a e' muktsä ttëwä o'ka skéie, erë imú dör pë' buaë yësyësë ese. Isalema yile e' mummitsä ttëwä pë' buaë shutë ese skéie. ⁸ Erë Cristo e' me'ttsä ttëwä se' skéie, se' bakia e' wamblök suluë e' dalewa. E' tò se' a ikkacheke tò kos Skëköl éna se' dalër. ⁹ Ie' kötëwä ipé tène tajë e' wa Skëköl tò se' klö'wé wës pë' buaë yësyësë es. E' yita buaë ie' wa se' tsatkërdaë Skëköl kësik yöki. ¹⁰ Mik se' bak Skëköl bolökpaie, eta ie' wák tò ier bua'wéne se' ki ilà ttëwä e' batamik. Erë i'ñe ta ie' er buanene se' ki, e' yita buaë se' tsatkërdaë Cristo tso'ne ttsë'ka e' diché wa. ¹¹ Erë kë dör e' ë. Skëkëpa Jesucristo batamik Skëköl er buanene se' ki, e' kueki se' ttsë'rke buaë ie' batamik.

Adán ena Cristo

¹² Wëm tsá yöne kiè Adán, e' wä sene sulu tsá dë'bitü ká i' a. Ie' dör sulitane yéie. E' kueki mik ie' tò ì sulu tsá wamblë', eta e' dör wës sulitane tò iwamblë' ie' ta ñita es. E' tò sulitane wöme'ttsä ì sulu wamblök ena e' nuí ki duökwa. E' kueki duëwä de sulitane ki. ¹³ Kam ttë dalöiëno mer Moisés a,

e' yöki ì sulu wamblenemibak je'. Erë e' kèwö ska' ta' ttè dalöiëno kë ta', e' kueki kë yi kkatëne inuì ki. ¹⁴ Erë Adán kèwö ska' dö Moisés kèwö ska' sulitane blërke. Nies wépa kë wä Skëköl ttö dalöseonewä wes Adán es, esepa blërulune. Ie' dör wëm eköl doia ie' itöki e' klíla.

¹⁵ Ì sulu wamblë' Adán tö ena ì buaë o' Skëköl tö se' a e' dör kua'ki. Adán tö ì sulu wamblë', e' kueki tajë s'blërulune. Erë wëm eköl skà, e' dör Jesucristo, e' batamik Skëköl er buaë ché se' a ëme kë tuë ta'. E' dör buaë ichökle, e' wa s'tsatkerke tajë. ¹⁶ Adán tö ì sulu wamblë' etökicha ëme, e' nuí ki sulitane kichatë'ttsa Skëköl tö. Erë Skëköl er buaë ché se' a, e' kueki ie' tö se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es, eré se' tö ì sulu wambleke tajë. E' kueki ì buaë o' ie' tö se' a, e' kë dör wes ì sulu wamblë' Adán tö es. ¹⁷ Es wëm eköl ë tö ì sulu wamblë', e' wa duëwä e' alëkä sulitane ki. E' yita ì o' Jesucristo tö, e' wa wépa a Skëköl er buaë ché klö'wëitö wes pë' buaë yësyësë es, esepa kos ulà a sene pa'alì döraë ta' ie'pa e' alörakä ie' ta' ñita. E' dör tajë tkökä ì wamblë' Adán tö e' tsata.

¹⁸ Ì sulu wamblë' Adán tö etökicha, e' wa sulitane kichatënettsa. Erë ì yësyësë wé Jesucristo tö etökicha, e' wa sulitane klörmì wes pë' buaë yësyësë es as iser michoë. ¹⁹ Adán tö Skëköl ttö tsá dalöseowä e' wa sulitane wömenettsa ì sulu wamblök. Erë Jesucristo tö Skëköl ttö dalöié, e' wa se' tajë klördaë wes pë' buaë yësyësë es.

²⁰ Skëköl tö ttè dalöiëno mé se' a as ì sulu wamblekesö kos e' jcherwä se' wä yësyësë tö e' dör suluë. Erë mik ijchenewä se' wä, eta se' éna iwà armi bua'ie tö kos Skëköl er buaë ché se' a. E' dör

taië ì sulu kos wamblekesö e' tsata. ²¹ Mik se' bak klöulewā duëwā ulà a, eta sene sulu e' ali'ka se' kī. Erë Skëköl er buaë ché se' a, e' dikia se' tso' i'ñe ta wes se' bak kuaë sene sulu dikia es. Ie' er buaë ché se' a Skëkëpa Jesucristo batamik, e' wa se' klö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es ta sene michoë méitö se' a.

6

Se' dör wes s'duulewā es sene sulu yöki

¹ E' dör es e'ma çima sö ichëmi? Çì sulu kī wamblëiasö as Skëköl er buaë kī chö se' a taië shute? ² Au, e' kë dör es. Se' dör wes s'duulewā es sene sulu yöki. ÇWes ì sulu wamblëmiiasö? ³ ÇA' kë wā ijcher tö se' wösune e' tö iwà kkacheke tö se' batsulewā Cristo Jesús mik? E' dör wes se' ttëwañak ie' ta es. ⁴ Se' wösune e' wà kiane chë tö se' töbinewā ie' ta. E' dör es as se' serne ku'ki wes Cristo shkenekane S'yë olo ta' taië e' wa e' ser es.

⁵ Se' batsulewā ie' mik ie' dunewā eerö, es ñies se' shkerdakane wes ie' shkenekane es. ⁶⁻⁷ Se' wā ijcher tö s'duulewā kë ku'ia ì sulu wamblök. Es ñies wes se' dör kuaë e' dunewā Cristo ta wötëulewā krus mik. E' tka es as s'wák dër suluë e' diché erwa ta s'tköshkar sene sulu ulà a kë ku'ia klöulewā. ⁸⁻⁹ Se' wā ijcher tö Cristo shkenekane, e' kueki ie' kë duöpawane. Duewā kë e' alöpakaia ie' kī. E' kueki se' duulewatke ie' ta, e' ta se' tö iklö'wé mokie tö se' serdane ie' ta. ¹⁰ Mik ie' kötwa, eta ikötwa etökicha ëme se' nuì kī, kë iskà duöpawaiane. Erë ishkenekane serkene Skëköl a. ¹¹ Es ñies a' e' ttsó mokie tö a' duulewā sene sulu yöki, erë a' tso' ttsë'ka senoie yësyësë Skëköl a a' batsulewā Cristo Jesús mik e' wa.

12 E' kuëki kë a' kawö mukia sene sulu a as kë ie' alöka a' ki ta i sulu kos wamblak a' éna ese wamblé a' tö. 13 Kë a' e' muktsaia sene sulu ulà a as e' kë tö a' klö'ùwa i sulu wamblöie. E' skéie a' e' múttsa Skéköl a wes s'duulewa shkenekane es. A' e' múttsa wa'ne Skéköl a senuk yësyësë. 14 A' kë ku'ia Moisés ttè dalöiëno dikia. A' tso' Skéköl er buaë chöke se' a e' dikia. E' kuëki a' e' múttsa senuk yësyësë ta es sene sulu kë e' alöpaka a' ki.

Skawötä senuk buaë yësyësë Skéköl a

15 E' dör es, e' ta çima sö ichëmi? Se' kë ku'ia ttè dalöiëno e' dikia. Se' tso' Skéköl er buaë chö se' a e' dikia. E' ma e' kuëki çì sulu wamblösö? Au, kë idör es. 16 A' wa ijcher buaë tö yi ttö iutekesö, ese ulà a se' tso' klöulewa wes s'klöulewa kanè mésoie tso' iwökir ulà a es. Es sene sulu ttö iutekesö, e' ta e' ulà a se' tso' klöulewa wes kanè méso es ta e' nuí ki se' duöralur weir michoë. Erë Skéköl ttö iutekesö, e' ta e' ulà a se' tso' ta e' wa se' serdaë yësyësë. 17 A' bak klöulewa sene sulu ulà a wes kanè méso es. Erë wéstela Skéköl a tö i'ne ta ttè buaë pakane a' a e' iuté a' tö er moki wa. 18 Es a' yëuletsatke sene sulu ulà a ta i'ne ta a' de sene yësyësë e' ulà a. 19 (A' iä katötö Skéköl ttè a, e' kuëki ttè i' kleekeyö a' a kanè méso ttè wa.) Kenet a' e' me'ttsa e' ia'ukka sene sulusi wa ena i sulu ë ki wamblök. Erë e' sù i'ne ta a' e' múttsa senuk yësyësë as a' ser batse'r.

20 Mik a' bakia klöulewa sene sulu ulà a, eta kë a' tkine sene yësyësë ki. 21 E' wa çì bua' dé' a' ulà a? E' ulà a a' mine duökulur weir michoë. I'ne ta i sulu wamblé' a' tö ese tö a' jaëwéne. 22 Erë a' yënettsa sene sulu ulà a. A' de Skéköl kanè mésopaie. E' ulà a a' serke batse'r, e' bata dör sene michoë. 23 Ì

sulu wamblekesö ese skéie s'duörawa. Erë wépa batsulewa Skékëpa Cristo Jesús mik, esepa a sene michoë meraë Skëköl tö éme.

7

Se' du'ulur ttè dalöiëno yöki

¹ A yamipa, Moisés ttè dalöiëno, e' suule buaë a' wa. A' wa ijcher tö ttè e' dikia s'tso', s'tso'ia ttsë'ka e' dalewa. ² E' dör wes alaköl senewabak es. Ese kë kawöta iwëm ökwa iwëm tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë mik iwëm blënewa, eta e' tté olone ie' ki. ³ Alaköl ese sené wëm o'ka ta iwëm chökle tso'ia ttsë'ka e' dalewa, e' ta ttè e' dalösewéwaitö. Erë iwëm chökle blënewa, e' ta ie' kë ku'ia ttè e' dikia. Ie' a serwamine buaë wëm skà ta, e' kë dör trë.

⁴ A yamipa, es idör se' a ñies. Se' batsulewa Cristo mik, e' kuëki se' du'ulur ie' ta ttè dalöiëno e' yöki. Ñies se' shkenekane ie' ta as se' ser wes Skëköl wa iwër buaë es.

⁵ Mik se' bak senuk s'wák dër sulu e' dikia, eta ttè dalöiëno tö se' wörieikeke i sulu ki wamblök. E' ulà a se' mine duökulur. ⁶ Se' bak klöulewa ttè dalöiëno e' dikia, erë i'ne ta se' durulune ttè e' yöki. Se' yënettsa ttè e' ulà a as se' kanëblö Skëköl a ku'ki sene pa'ali mé iWiköl tö se' a e' wa. E' kë dör wes se' bak kanëblök ie' a ttè dalöiëno kitule yëkkuö ki e' iutè wa es.

Sene sulu ta ñippök

⁷ Es idir, e'ma zima sö ichèmi? Moisés ttè dalöiëno kitule ze' dör suluë? Au, kë idör es. Ttè e' kë kunúpa, e'ma ye' kë wa ijcher tö i dör suluë. Ttè e' kë tö ichöpa: “Kë a' kawö ta' o'ka íyi kkechök,” e'ma ye' kë wa ijcher tö e' dör suluë.

⁸ Erë ttè dalöiëno kë kunúpa, e'ma sene sulu kë diché ta'. E' kueki ttè dalöiëno e' wa sene sulu tö ye' erkiöwéka ì sulu tsakië wamblök. ⁹ Ká iaiäë kam ye' wä ttè dalöiëno jcherwä, e' yöki ye' ttsë'ne' buaë. Erë mik ye' wä ttè e' jchenewä, eta sene sulu tso' ye' a e' diché iëne ta ye' éna ianewä tö ye' dör ì sulu wamblök^{wak} ¹⁰⁻¹¹ kichatëulettsa. Ttè dalöiëno batamik sene sulu tö ye' kitö'wé as ì sulu wamblöyö, ese tö ye' kichatéttsa. Es ttè e' tö warma sene michoë mëmi ye' a, e' skéie ye' kichatéttsaitö.

¹² Es Moisés ttè dalöiëno e' dör buaë, e' dör yësyësë, e' dör batse'r. ¹³ Eta ¿e' yëne tö ttè buaë e' tö ye' kichatéttsa? Au, kë idör es. Ttè buaë e' batamik, ì sulu wamblekeyö, ese tö ye' kichatéttsa. Ttè dalöiëno e' tö se' a ikkacheke mokië tö ì sulu wamblekesö, ese dör suluë ichök. Es ttè dalöiëno dör buaë, e' wa sö isuëmi tö mokië ì sulu wamblekesö ese dör sulu ëme.

¹⁴ Se' wä ijcher tö ttè dalöiëno e' dör Skëköl wák ttè. Erë ye' dör siarë kë diché ta' klöulewä sene sulu ulà a ikanè mésoie. ¹⁵ Ì wamblekeyö ese kë ane ye' wák éna. Ì buaë wä ye' éna ese kë wëyö. Erë ì ar suluë ye' éna, ese wamblekeyö. ¹⁶ Ì kë wamblak ye' éna ese wambléyö, e' ta e' wa ye' icheke tö ttè dalöiëno e' dör buaë. ¹⁷⁻¹⁸ Ì buaë wä ye' éna, ese kë or ye' a, e' wa ye' wä ijcher tö ì dör buaë e' kë ku' ye' er a. Sö ichöma kë ì bua' ku' ye' wák dër sulu e' a. Es idir e' kueki ye' kë tö ì sulu wambleku' ye' wák er wa. Sene sulu tso' ye' er a, e' tö ye' ké iwamblök. ¹⁹ Ì buaë wä ye' éna, ese kë wëyö. Nies ì sulu kë wamblak ye' éna, ese wamblekeyö. ²⁰ Es ì sulu kë wamblak ye' éna, ese wambléyö, e' ta e' kë dör tö

ye' tō iwambleke ye' wák er wa. E' dör tō sene sulu tso' ye' éna, e' tō ye' keke iwamblök.

²¹ Es ye' éna iane tō erë ì buaë wák ye' éna erë ye' a sene sulu tkër. ²² Ttè dalöiëno me'at Skëköl tō, e' wa ye' wöbatsö tajë. ²³ Erë ilè skà tso' ye' a, e' ttséyö tō e' tso' ì buaë wák ye' éna ese wöklö'uk. E' dör sene sulu tso' ye' er a e', e' ulà a ye' tso' klöulewä.

²⁴ Ye' dör siarëla. Ì sulu tso' ye' er a, e' tō ye' kichatëttsa. E' yöki çyi tō ye' tsatkëmi? ²⁵ Skëköl tō ye' tsatké Skëképa Jesucristo batamik. E' kueki wëstela chéyö ia.

Es ye' éna ttè dalöiëno me'at Skëköl tō e' ë iütak. Erë ye' wák dër suluë, e' tō ye' ké ì sulu wamblök.

8

Se' sermi buaë yësyësë Skëköl Wiköl wa

¹⁻² Cristo Jesús batamik Skëköl Wiköl tō sene michoë meke se' a, e' tō ye' yëttsa sene sulu ena duèwä e' ulà a. E' kueki i'ñe ta wépa batsulewä Cristo Jesús mik, esepa kë kichatepa Skëköl tō yës.

³ Ì kë onuk Moisés ttè dalöiëno a, e' wé Skëköl tō. Se' wák dër sulu e' kë tō se' kè ttè dalöiëno iütök buaë, e' kueki e' kë a se' tsatkë nuk. Erë Skëköl tō iwák alà patkë'bitü s'ditsöie ttèwä se' skéie se' nuì patuoie. Ès ie' tō sene sulu tso' se' er a e' kichatë'ttsa. ⁴ E' wé ie' tō as se' klö'ütö wës pë' buaë yësyësë es wës ttè dalöiëno yësyësë e' tō se' a ikiè es. Se' klöne es, esepa serke wës Skëköl Wiköl kï ikiane es. Ie'pa kë serku'ia wës s'wák dër sulu kï ikiane es.

⁵ Wépa serke wës s'wák dër sulu kï ikiane es, esepa er me'rie ì kiane e' kï ese ë kï. Erë wépa serke wës Skëköl Wiköl kï ikiane es, esepa er me'rie ì

kiane e' ki ese ð ki. ⁶ Ì kiane s'wák dër sulu ki, ese ki se' er me'rie, e' ta e' bata dör se' duöwä. Erë se' er me'rie ì kiane Skëköl Wiköl ki, ese ki, e' ta e' bata dör sene michoë, ñies sene bërë Skëköl ta e'. ⁷ Erë wépa er me'rie ì kiane s'wák dër sulu ki, ese ki, esepa kë tö Skëköl ttè dalöiëno e' dalöiè, moki ie'pa kë a idalöier. E' kueki ie'pa dör Skëköl bolökpa. ⁸ Wépa serke wës s'wák dër sulu ki ikiane es, esepa kë a ì onuk wër buaë Skëköl wa.

⁹ Erë Skëköl Wiköl tso' se' a, e' ta se' kë ku'ia s'wák dër sulu ulà a. E' skéie se' tso' Skëköl Wiköl ulà a. Yi kë a Cristo Wiköl ku', ese kë dör ie' icha. ¹⁰ Erë Skëköl tö se' klö'wé wës pë' buaë yësyësë es, e' kueki Cristo tso' se' a. E' dör es, e' ta erë s'chkà nurdawa se' nuì kueki, erë se' wiköl ser michoë. ¹¹ Skëköl tö Cristo Jesús shke'kane, e' Wiköl tso' se' a, e' ta aishkuö ta ie' tö se' nu shke'weraka iWiköl tso' se' a e' wa.

¹² A yamipa, e' kueki kë se' kàne senukiä wës s'wák dër sulu ki ikiane es. ¹³ Se' serke es, e' ta se' duörawä. Erë se' e' aléka iki Skëköl Wiköl wa, e' ta se' ser michoë.

¹⁴ Wépa wëttseke Skëköl Wiköl tö, esepa dör Skëköl ala'r. ¹⁵ Skëköl kë wä iWiköl mène se' a se' klö'wowä kësik wa as se' suarne. E' skéie iWiköl wa se' de ie' ala'rie. Ie' Wiköl wa ie' a ichèmisö: “A yëwöla.” ¹⁶ Ñies ie' Wiköl tö se' ké ittök se' er a tö se' dör ie' ala'r. ¹⁷ Es se' dör ie' ala'r. Se' weirke Cristo ta ñita, e' je' ta ñies se' kirdawa buaë ie' ta ñita ie' olo ta' taië e' ska'. Aishkuö ta ì kos tso' blëule Skëköl wa më se' a, e' döraë se' ulà a Cristo ta ñita.

Ì tso' se' a aishkuö ta e' dör buaë chökle

18 Ye' a ta ie' olo taië e' a se' dorañak aishkuö ta, e' dör buaë shute. E' o'mik ta se' weirke kos ká i' kí e' kē dör ì. 19 Aishkuö ta ikkayërdaë wöshaë tö se' dör Skököl ala'r. E' kēwö paneke kröröë íyi ulitane yö'at Skököl tö ese tö. 20 Íyi ulitane yö'at Skököl tö ese kos sulunewa. Ì kos yöule e' kē wák e' suluönewa. Erë Skököl wák tö iwöme'ttsa es. Erë ibua'wëneraëitö aishkuö ta. 21 Ie' wák tö iyë'at: “Aishkuö ta íyi kos yö'at ye' tö e' yerattsaneyö iweirke taië e' ulà a as itsatkënar ena ilókarka taië ye' olo wa ye' ala'r ta ñita.” E' kueki íyi ulitane yö'atitö e' tso' kawö e' panuk kröröë. 22 Se' wa ijcher tö dö ikkë ta íyi ulitane yö'atitö e' rrerkeia ena iweirkeia wes alaköl alà kurketke weir es. 23 Erë kē e' ë rrerku' kawö e' panuk. Ñies se' a Skököl Wiköl menetke wes íyi tsá kadmè sia es, e'pa rrerkeia kawö e' panekesö e' dalewa. E' kēwö ska' ta Skököl tö se' tseratkö da'a ila'rie, ta se' chkà mane'werattsaneitö buaë kē duöta'waiä. 24 Se' tsatkëne erë se' tsatkërkette da'aie e' panekesö. Ì tso'tke s'wa ese kē paneku'sö. E' kueki mik se' tö iché tö e' kēwö panekesö, eta e' wà kiane chè tö kam sö isaù. 25 Erë ì kam saüsö ese panekesö, e' ta se' kawöta ipanuk bërë s'weirke kos e' dalë'ttsè wa.

26 Es ñies se' kē diché ta', e' kueki Skököl Wiköl tö se' kimeke. Kē se' wöblar buaë ttök Skököl ta wes se' ké ttök ita es. Erë ie' wák Wiköl tso' se' tté chök ie' a taië kköchè wa ena ttè kē yër sia ese wa. 27 Ie' wa se' er suule buaë. Ie' Wiköl tö ikieke ie' ichapa batse'r kí wes ie' kí ikiane es. E' kueki ì cheke iWiköl tö ie' a e' ane buaë ie' éna.

Se' e' aléka íyi ulitane kí Cristo batamik

28 Se' wā ijcher tō wépa éna Skéköl dalër, ñies iklöo'bakitö wés ie' wák tō ibikeitsbak es, esepa tã ì kos tköke, e' a ie' ulà ter ie'pa kimoie as idöttsa buaë wés ie' kī kiane es. 29 Wépa shukitbakitö e'pa bikeitsbakitö tō idöraë wés ie' Alà es as ie' Alà dō ie'pa tajë e' shuā wés ikok es. 30 Wépa bikeitsbakitö e'pa kiéitö ñies. Wépa kiéitö e'pa klö'wéitö wés pè' buaë yësyësë es. Wépa klö'wéitö es, esepa döraë ie' tã ñita ilo tajë e' a.

31 E' dör es, e' tã kē ì kianeia chë. Skéköl tso' se' tã, e' tã ¿ì e' alömika se' kī? 32 Ie' kē wā iwák Alà kkëone, e' me'ttsaitö ttèwã se' ulitane skéie je' yita ì kos meraëitö se' a ilà tã ñita! 33 ¿Yi tō wépa shukitbak Skéköl tō esepa kkatèmi? Kē yi. Ie' wák tō ie'pa klö'wétke wés pè' buaë yësyësë es. 34 ¿Yi a ie'pa kichatèrmi? Kē yi. Cristo Jesús kötwa se' skéie, e' kīie tã ishkenekane tkër Skéköl ulà bua'kka se' tté chök. 35 ¿Ì tō se' yëttsami Cristo éna se' dalër tajë e' ulà a? ¿Se' weir tajë alè? ¿Ì darërëë alè? ¿Se' weir Jesús tté batamik alè? ¿Se' duöke bli wã alè? ¿Kē se' datsi' tã alè? ¿Ilè tkö se' tã alè? ¿S'ttèwã alè? Au. Kē ì a se' yèrpattsa ie' ulà a. 36 E' dör wés Skéköl yëkkuö tō ichè es, e' tō ichè:

Be' dalèrmik wekké alè tã sa' tterawã pè' tō.

Sa' suëke ie'pa dör wés obeja tsèmi ttèwã es.*

Es Skéköl yëkkuö tō ichè.

37 Erë e' shuā se' dör e' alökwakpa tsata, Cristo éna se' dalër tajë e' batamik. 38 E' kuëkī ye' wã ijcher buaë tō kē ì tō se' yepattsa Skéköl éna se' dalër tajë e' ulà a. Duewã, sene, ie' biyöchökwakpa, íyí wökir kē wërta'wã, ì tköke se' tã ì ñe tã, ì tkömi se'

* 8:36 Salmo 44.22

ta aishkuö ta, ì skà tso' diché ta', ³⁹ ì kos tso' ká jai a, ì kos tso' ká diöshet, ekké kos ena ì skà yö'atitö, e' kos kë a se' yërpattsa ie' éna se' dalër tajë e' ulà a. Ie' éna se' dalër tajë, e' kkachéitö se' a Skëképa Cristo Jesús e' wa.

9

Skëköl tö Israel aleripa shukitbak ie' ala'rie

¹ Ì cheke ye' tö a' a e' dör mokië. Ye' dör Cristo icha, kë ye' kachö. Ñies Wiköl Batse'r wa ye' er tö ye' a icheke tö e' dör mokië. ²⁻³ Moki ye' chkenewa siarë, tajë ye' eriarke kekraë ye' wák ditséwöpa kuëki. Ye' wák mú kichaté Skëköl tö yëttsa Cristo ulà a as ie'pa tsatkër ye' skéie. ⁴ E'pa dör Israel aleripa. Ká iaiaë Skëköl tö ie'pa tse'tkö ie' ala'rie. Ie'pa a ie' tö ilo tajë e' kkayë'. Ie' ena ie'pa ttè me' ñi a tsakië ñies ittè dalöiëno e' me'itö ie'pa a. Wes íyi wakanewè ie' dalöioie e' wa ie'pa wöblaotitö. Ñies ie' kablë' ie'pa a er buaë chök. ⁵ Ie'pa dör sa' yëpa bak ká iaiaë dalöiërta' tajë, e'pa aleripa. Ñies wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' kune' ie'pa ditséwö wa, e' dör Skëköl dör íyi ulitane tsata kïkarkeka kekraë e'. Es e' idir.

⁶ Kë ye' ku' ichök tö Skëköl kablë' er buaë chök ie'pa a e' kë wà bak. E' kë dör es. E' dör tö kë ie'pa seraä dör Israel aleripa chökle Skëköl a. ⁷ Ñies Abraham aleripa, e'pa kibiiepa kë dör ie' aleripa chökle Skëköl a. Skëköl tö iyë' ie' a: “Be' aleripa chökle, e'pa döraë Isaac wa.”* ⁸ E' wà kiane chë tö kë yi dör Skëköl ala'r s'ditséwö wa. E' skéie wépa tö ì uk Skëköl kablë' e' klö'wé wes Abraham tö iklö'wé

* 9:7 Génesis 21.12

es, esepa ě dör Abraham aleripa chökke Skëköl a.
 9 Skëköl kablä' ie' a ttè i' wa: “Kawö ikkë ta duas iëk
 ye' dörane ta be' alaköl Sara alà ta'tke.”† E' klö'wé
 Abraham tö.

10 Erë kë dör e' ě. Sara alà kune' ñe' dör sa' yë
 bak ká iaiaë kiè Isaac e'. Ie' alà ka'ka itayë Rebeca
 ta e'pa dör klö wakpa wëm. 11-13 Erë kam ie'pa
 kur, kam ie'pa tö ì buaë ù ö ì sulu wamblö, e' yökü
 Skëköl tö iyë' Rebeca a: “Ikibi ěk döraë itsirla kanè
 mésoie.”‡ E' dör wes iskà tso' kitule Skëköl yëkkuö kï
 es, e' kï ie' tö ichè: “Jacob dalëne ye' éna, erë Esau
 watéttsayö.”§ Es iatetke tö wëne shushtak ie' wák
 éna, ese shushtéitö as iwà döttsa wes ie' kï ikiane
 es. Kë dör ì wësö ese kueki.

14 Es idir, e' ta çsö ichèmi tö Skëköl kë dör yësyësë?
 Au, kë idör es. 15 Ie' tö iyë' Moisés a: “Wé a ye'
 er buaë chak, ese a ye' er buaë chöraë. Nies wé
 suak ye' éna er siarë wa, ese suerayö er siarë wa.”*

16 E' kueki ie' kë er buaë chö se' a, se' kï ikiane ö ì
 wëkesö e' kueki. Erë wépa sueke ie' tö er siarë wa,
 esepa a ie' er buaë chöraë. 17 E' dör wes itso' kitule
 Skëköl yëkkuö kï es. E' kï Skëköl tö iché Egipto blú
 a: “Ye' tö be' tkéka ká i' blúie, e' wà ta' ye' wá. E' dör
 ye' diché kkachoie be' wa as yi dör ye' e' tté pakar
 ká wa'ñe.”† 18 Es yi suak Skëköl éna er siarë wa,
 ese sueraëitö er siarë wa. Nies yi er darë'wakwá ie'
 éna, ese er darë'werawá ie' tö.

19 Erë isalema a' wele tö ye' a ichèmi: “Mokï tö ì
 kiane wë Skëköl kï ese kë wöklönuk yi a çwes ie' tö
 se' chakèmi se' nuì kï?” 20 Erë ye' iütèmi: A wëm

† 9:9 Génesis 18.10,14 ‡ 9:11-13 Génesis 25.23 § 9:11-13
 Malaquíás 1.2-3 * 9:15 Éxodo 33.19 † 9:17 Éxodo 9.16

¿ima be' erbikō be' dör yi, e' tō Skëköl iutè er sulu wa? Skaṽ kē tō ichepa iyuōkwak a: “¿Ì kueḱi be' tō ye' yuè i' es?” ²¹ Skaṽ yuōkwak e' a iyörmi wes ie' éna iyuak es. Skaṽchka e' è yörmī skaṽ bua'buaiē ena skaṽ èseie ñies.

²² Es ñies Skëköl tō iwèmi wes ie' kī ikiane es. Ie' éna ie' kēsik ena ie' diché kkachak ì sulu wamblōkwakpa wōmeulettsa weinuk esepa ewèwa wa, e' ta e' wèmi ie' tō. Erè e'pa kōs dalè'ttsekeia ie' tō bèrè enaē ²³ as ie' olo taiē shuteē e' kkachōitō se' shukitbakitō e'pa a. Ká iaiaē ie' tō se' shukitbak suè er siarè wa ñies se' klōo'bakitō as se' dō ie' ska' olo ta' taiē ie' ta ñita. ²⁴ Es judiowak ena pè' kē dör judiowak, e'pa shua ie' tō se' klōo'bak ie' wák a. ²⁵ E' dör wes Oseas tō ikit iyëkkuō kī es. E' kī Skëköl tō ichè:

“Wépa kē dör ye' icha, esepa kieraëyō ye' icha.

Wépa kē dalër ye' éna, esepa a icheraëyō: 'ye' éna a' dalër.’‡

²⁶ Ñies ká wé kī ye' tō iyè': 'a' kē dör ye' icha'

ká e' è kī ye' icherane: 'Ye' dör Skëköl chök e' ala'r a' dör.' ”§

²⁷⁻²⁸ Isaías tō Israel aleripa yè' i' es:

“Ká wa'ñe wépa wōmeulettsa kichatënuḱ

e' wakanewëraë Skëköl tō bet kē wōtkënuḱ yës.

E' kueḱi erè Israel aleripa dör taiē wes dayè tséwō es,

erè ie'pa welepa è tsatkërdaë, kē dör taië.”*

²⁹ E' dör wes Isaías tō iyè' es. Ie' iché:

“Skëköl diché ta' íyi ulitane tsata, e' kē tō se' aleripa múpaat,

‡ 9:25 Oseas 2.23 § 9:26 Oseas 1.10 * 9:27-28 Isaías 10.22-23

e'ma se' enewa seraa wes Sodoma ena Gomorra wakpa enewa es.”†

Jesús tté buaë e' dör Israel aleripa a ñies

³⁰ Es sö isué tö pè' kë dör Israel aleripa, kë ku' sene yësyësë e' yulök, esepa klö'wé Skëköl tö wes pè' buaë yësyësë es ie'pa erblé Jesús mik e' wa.

³¹ E' skéie Israel aleripa kī ikiane tö Skëköl tö ie'pa klö'wè wes pè' buaë yësyësë es ttè dalöiëno e' dalöiè wa, erè e' kë ska' ie'pa ulà dè'. ³² ¿Ì kuekī e' kë dè' ie'pa ulà a? Ie'pa kë erblène Jesús mik e' kuekī. Ie'pa erblé ì buaë wekerakitö e' mik. E' kuekī ie'pa tëne Jesús mik wes s'klastkër ák mik es. ³³ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es, e' tö ichè:

“Ye' ttö ttsö. Ák tkè'atyö et Sión,
e' mik pè' klastkërdaë, ák e' tö ie'pa eröraë iskī.
Erè wépa erblé ák e' mik, esepa kë eriarpa.”‡
Es Skëköl yëkkuö tö ichè. Ák e' tö Jesús chè.

10

¹ A yamipa, Israel aleripa mú tsatkër e' kkechekeyö taië ye' er a, e' kiekeyö Skëköl a.

² Ye' ichè tö mokī ie'pa kaneblak darërëë Skëköl a. Erè ie' ttè mokīë e' wà kë ane ie'pa éna buaë.

³ Ie'pa kë éna iane tö ie' tö s'klö'weke wes pè' buaë yësyësë es s'erblé Jesús mik e' wa. Ttè e' watéttsa ie'pa tö. Ie'pa atak buaë yësyësë ie' wöa ie'pa serke es e' wa. ⁴ Erè Moisés ttè dalöiëno e' wà dör Cristo kkachè. E' kuekī mik ie' de, etā ttè e' wà de. E' kuekī wépa erblé ie' mik esepa ulitane klö'weraë Skëköl tö wes pè' buaë yësyësë es.

† 9:29 Isaías 1.9 ‡ 9:33 Isaías 8.14; 28.16

⁵ Se' wër yësyësë Skëköl wa sene yësyësë wa, e' yë' Moisés tō i' es: “Yi tō ttè dalöiëno e' dalöië yësyësë seraa, ese ser michoë ttè e' wa.”* ⁶ Erë se' wër yësyësë Skëköl wa se' erblé Jesús mik, e' yë' Moisés tō i' es: “Kë a' tō ibikeitsar tō çyi mi'mi ká jai a?” — E' dör wës se' mú mi' Cristo yulök as ibitune ká i' kî.— ⁷ “Ñies çyi mi'mi ká dià kaska'?” —E' dör wës se' mú mi' Cristo yulök as ishkerkane s'duulewa tso' esepa shua.— ⁸ Erë ttè e' tō ichè: “Ttè buaë e' tso' tsinet se' ska' ena se' kkō a ena se' er a.”† Ttè buaë e' dör as a' erblō Jesús mik, e' ttè pakeke sa' tō. ⁹⁻¹⁰ Se' er a ttè e' klō'wésō as Skëköl tō se' klō'ù wës pë' buaë yësyësë es. Ñies s'wák kkō wa ichésō tō Jesús dör Skëkëpa eköl ë e' as se' tsatkër. E' kueki iché a' tō a' wák kkō wa tō Jesús dör Skëkëpa eköl ë e', ñies iklō'wé a' tō a' er a tō Skëköl tō ishkeo'kane, e' ta' a' tsatkërdaë.

¹¹ Skëköl yëkkuō tō ichè: “Yi erblé ie' mik esepa kë eriarpa.”‡ ¹² Skëkëpa ñe' ë dör sulitane Këköl. Judiowak ena wépa kë dör judiowak, esepa kos Këköl ie' dör. E' kueki ie'pa dör ñikkëe ie' wōa. Wépa kköchöke ie' a as ie'pa tsatköitō, esepa a ie' er buaë chō tajë. ¹³ E' dör wës Skëköl yëkkuō tō ichè es, e' tō ichè: “Yi kos tō e' tsatkè kié Skëköl a, esepa ulitane tsatkërdaë.”§ ¹⁴ Erë kë s'erblëne ie' mik, e' ta' çwës s'kköchömi ie' a? Ñies kë s'wä ie' ttè ttsëule, e' ta' çwës s'erblömi ie' mik? Ñies kë yi wä ie' ttè pakane sia, e' ta' çwës ittsemisö? ¹⁵ Ñies ie' ttè pakökwakpa kë patkëne yi wä, e' ta' çwës e'pa dömi ie' ttè pakök sia? E' dör wës Skëköl yëkkuō tō ichè

* **10:5** Levítico 18.5 † **10:8** Deuteronomio 30.14 ‡ **10:11** Isaías 28.16 § **10:13** Joel 2.32

es, e' tō ichè: “Wépa wā ttè buaë datse sia, esepa de e' dör buaë shüte.”*

16 Erë kě sulitane wā ttè buaë e' klöne. Es Isaías tō iyè'bak: “A Skëköl, ttè paka' sa' tō wësua kě yi wā e' klöne.”† 17 Es sō isuè tō se' erblé Skëköl mik, e' datse ie' tté ttsésö, e' wa. Ttè e' dör Cristo tté.

18 Erë ye' ichakè: ¿A' ichè, kě iwarak ttè e' ttsëule? Erë ye' e' iütöne tō, ie'pa wā ittseule je'. E' dör wës Skëköl yëkkuö tō ichè es wé ichèitö:

“Skëköl ttè pakökwakpa, e'pa tka ká wa'ñe, Ttè i' de dō wé ká i' erkerö ee.”‡
Es Skëköl yëkkuö tō ichè.

19 Ye' iskà chakène: ¿A' ichè Israel aleripa kam éna iwà ar? E' iütè' Moisés tō mik ie' tō iyè' ie'pa a tō Skëköl tō iyè' i' es:

“Ye' tō a' keraë sbinukkā pè' kě dör ì, esepa wa. Ye' tō a' keraë ulunukkā pè' kě éna ì ane, esepa ki.”§

20 E' ukuöki ta Isaías diché dè'ka ichök tō Skëköl tō pè' kě dör Israel aleripa esepa yè' i' es:

“Wépa kě ku' ye' payulök, esepa tō ye' kué. Wépa kě ku' ye' chakök, esepa a ye' e' kkaché.”*

21 Ñies Isaías tō iskà yè' tō Skëköl tō Israel aleripa yè' i' es:

“Ie'pa tō ye' ttö dalösewéwā ñippöke ye' ta, esepa a kekraë ye' tō ikimè watkè.”†
Es Skëköl yëkkuö tō ichè.

11

Skëköl er buaë chöraë Israel aleripa a

* **10:15** Isaías 52.7 † **10:16** Isaías 53.1 ‡ **10:18** Salmo 19.4

§ **10:19** Deuteronomio 32.21 * **10:20** Isaías 65.1 † **10:21** Isaías 65.2

1 I' ta ye' ichakè: ¿A' ichè, Israel aleripa watéttsa Skèköl tō seraa? Au, kē idör es. Ye' wák dör Israel aleri eköl. Ye' dör Abraham aleri eköl Benjamín ditséwö wa. 2 Kuaë Skèköl tō Israel aleripa shukitbak iwák ichaie. Kē ie'pa watëulettsa ie' wā. Elías tté tso' kitule Skèköl yèkkuö kī wé Israel aleripa kkatè'kaitö Skèköl a, ¿e' kē jcher a' wā? Ie' iché Skèköl a: 3 “A Skèköl, ie'pa tō be' ttekölpa malepa kōs ttélur. Nies ka' tso' íyi moka be' a, e' kōs tkéttsarakitö. Ye' ë atéat ttsè'ka erë ye' ttakwa ie'pa éna ñies.”* 4 Erë Skèköl tō ie' iuté: “Wëpa dōka mīl kuryök (7.000) e'pa kē e' tkëulewā kuchë kī Baal dalöioie ekkëpa tso'ia ye' wā.”† 5 Es ñies i'ñe ta Israel aleripa tso' tajë, erë e' shua wépa a Skèköl er buaë yë' ta ishukititö, esepa kē dör tajë. 6 Ie'pa shukititö ie' er buaë ché ie'pa a e' kueki, e' ta e' wà kiane ché tō e' kē dör i buaë wé ie'pa tō e' kueki. Ichöpa es, e'ma kē ie' er bua' yëne.

7 E' kueki sö isué tō Israel aleripa bak tsatkè yulök, e' kē dè' ie'pa ulitane ulà a. Erë ie'pa welepa shukit Skèköl tō, e'pa ulà a ide, erë imalepa er darërulune. 8 E' dör wës Skèköl yèkkuö tō ichè es. E' ichè: “Skèköl tō ie'pa ké er chöukwa ie' ska'. E' dör wës ie'pa wöbla ta', erë kē iwawër es. E' dör wës ie'pa kukõña ta' erë kē iwattsër. Dö i'ñe ta' ie'pa dör es.”‡ 9 Es ñies David tō ie'pa yë' i' es:

“Mik ie'pa tso' kawö tkö'uk kaneë, etā as eë ibolökpa tō iklö'üwā kësik wa as ie'pa klastkër ta' iweirdak.

10 Iwöbla mú kē wawëria.

* 11:3 1 Reyes 19.10,14 † 11:4 1 Reyes 19.18 ‡ 11:8 Deuteronomio 29.4; Isaías 29.10

Itsiwö mú körwā dali ekkeë dikia kekraë.”§

Pë' kë dör Israel aleripa esepa tsatkërdaë

¹¹ I' tã ye' ichakè: A' ichè Israel aleripa tō Jesús watè'ttsa ¿e' wà kiane chè tō ie'pa kë tsatkërpa? Au, e' kë dör es. E' skéie ì sulu wamblé ie'pa tō ñe' batamik pë' malepa tsatkërmi. E' tka es as ie'pa sibirka pë' malepa kī tã ierkirdak erblök Jesús mik.

¹² Ì sulu wamblé' ie'pa tō, e' batamik pë' malepa a Skököl er buaë ché taië ká wa'ñe. E' yitã buaë sulitane a ie' er buaë kī chöraë taië shute mik judiowak taië erblé Jesús mik etã.

¹³ Erè a' kë dör judiowak, esepa a ye' tō ilè cheke. Skököl tō ye' a kanè i' me' Jesús ttekölie pë' kë dör judiowak esepa a ttè pakök. Kanè e' dalër taië ye' éna. ¹⁴ Isalema kanè e' wa ye' tō ye' wák ditséwöpa welepa mú ukyewèka tã ie'pa ñies erblömi Jesús mik as itsatkër. ¹⁵ Ie'pa watéttsa Skököl tō e' batamik ie' ena ká wa'ñe wakpa malepa er buarmine ñi kī. E' yitã mik ie' tō ie'pa skà kiéwane buaë, etã e' dör buaë shute. E' dör buaë wës s'duulewā e' shkënekane es. ¹⁶ Harinachka tsá meule Skököl a* e' dör batse'r, e' tã iëyök dör batse'r ñies. Ñies kal wikicha dör batse'r, e' tã kal e' kos dör batse'r ñies. Es judiowak yépa tsá dör Skököl icha, e' kueki ileripa dör ie' icha ñies.

¹⁷ Skököl tō judiowak watéttsa, e' dör wës kal uru kiè olivo e' ulà téé es. Pë' kë dör judiowak esepa dör

§ **11:10** Salmo 69.22-23 * **11:16** Harinachka tsá meule Skököl a: Pablo tso' ichök tō judiowak dör wës harinachka es. Harinachka tsá e' dör wës judiowak yépa tsá Abraham ena Isaac ena Jacob es. Harinachka iëyök e' dör wës ileripa datse itökī es.

wes olivo klõ kañiru ulà tkéwà olivo uru ulà tëule ese skéie es. E' batamik i'ñe tã a' serke buaë olivo klõ uru e' wì mik. ¹⁸ E' kueki olivo uru ulà tëule, e' kě ki a' e' ttsökka. Erë a' e' ttsakka, e' tã a' éna ianú tō ulà serke iwí mik; iwì kě serku' iulà mik.

¹⁹ Isalema a' ichèmi: “E' yène erë iulà uru tërolone as sa' tkërwanè iskéie.” ²⁰ E' yène erë ie'pa tërolone ie'pa kě erblène Jesús mik e' kueki. Erë a' erblé Jesús mik, e' ě kueki a' tkëulewà olivo klõ uru mik. E' kueki kě a' e' ttsökka. Warma a' kawõtã Skëköl dalöiök. ²¹ Ie' kě wã kal chök e' ulà meneat, e' yitã kě ie' tō a' mepaat. ²² A' éna ianú tō wes Skëköl dör. Ie' er buaë chömi se' a, erë ñies ie' a s'kichatërmi. Wépa anemi ì sulu a, esepa kichaterattsaitō. Erë ie' er buaë ché a' a. A' erblökeiã ie' mik, e' ma buaë idir. Erë a' kě serku'ia es, e' tã a' tērdattsa ñies. ²³ Judiowak kě erblène Jesús mik. Erë e' kě wamblèiã ie'pa tō tã ierblé imik, e' tã Skëköl wã diché tso' ie'pa tkowane iwákpa kéli mik, e' kueki itkērdawarak. ²⁴ E' wã dör i' es: a' kě dör judiowak, e'pa dör wes olivo kañiru ulà tëule tkëulewà olivo uru mik es. Erë e' kě weta'sö es, erë es Skëköl tō iwé a' a. E' yitã buaë judiowak dör wes ulà chök es, esepa tkërwanè buaë iwákpa kéli mik.

Israel aleripa tsatkērdaë taië

²⁵⁻²⁶ A yamipa, kenet tã ttè tso' blëule, ese chekeyö a' a. Ye' ki ikiane tō ttè e' jcherwã a' wã as a' kě e' ttsökã tō a' wã íyi jcher Israel aleripa tsatã. Ttè blëule e' dör i': i'ñe tã Israel aleripa kibiiepa er darërulune dō mik pē' malepa shukitbak Skëköl tō e' kos tsatkēne etã. E' ukuöki tã ie'pa kos tsatkērdaë wes Skëköl yëkkuö tō ichè es, e' tō ichè:

“S'tsatkökwaq datse Sión,

e' tō sene sulu kōs yerattsa Jacob aleripa shua.

²⁷ Ttè e' meraëyö ie'pa a mik ie'pa nuì olo'yéyö ie'pa kī eta.”†
Es Skëköl yëkkuö tō ichè.

²⁸⁻²⁹ Mik Skëköl tō s'shushtë er buaë choie sia, eta e' kë mane'wepaitö. Israel aleripa tō Jesús ttè buaë watéttsa, e' kueki i'ñe ta ie'pa dör Skëköl bolökpa. Erë ká iaiaë ie'pa yépa bak e'pa shukititö er buaë choie ie'pa a. E' kueki ie'pa aleripa dalërkeia ie' éna. E' tka es ie'pa ta as a tsatkër.
³⁰⁻³² Sulitane tō ie' ttè dalösewéwa, e' nuì ulà a se' tso' klöulewa. E' me'atbakitö es as ie' a sulitane sur er siarë wa ñikkëë. E' kueki kenet a' tō ie' dalösewéwa, erë i'ñe ta a' suéitö er siarë wa, ie'pa tō ie' dalösewéwa e' kueki. Es ñies i'ñe ta ie'pa tō ie' dalösewékewa, erë e' dör as a' saùitö er siarë wa, ñies as ie'pa saùneitö er siarë wa.

³³ Skëköl er buaë ché taië shute se' a. Ie' wa íyi ulitane jcher buaë sulitane tsata. Ie' kabikeitsö taië iskië. Ì bikeitseke ie' tō ese kë wà pakanuk yi a. Ì wekeitö ese kë anuk yi éna. ³⁴⁻³⁶ Ì kōs e' wì dör ie'. Ì kōs tso' ie' batamik. Ì kōs tso' ie' wák a. E' kueki Skëköl yëkkuö tō ichè:

“Skëköl erbikö e' kë jcher yi wa.

Kë yi a ie' pautuk.

Kë yi a ì menuk ie' a keweie

as ie' tō iské mune ia.”

¡Skëköl kíkōkasö këkraë! ¡Es e' idir!

12

Wes se' kawötq senuk Skëköl ala'rie

† **11:27** Isaías 59.20-21; 27.9

¹ A yamipa, Skëköl er buaë ché se' a tajë, e' kueki ye' kköchö a' a tö a' e' múttsa eköl eköl ie' a kekraë wes ì batse'r meule ie' a wër buaë ie' wa es. Es se' tö ie' dalöie e' wakanewèmi mokië. ² Kë a' senukia wes wépa kë tö ie' dalöie esepa ser es. E' skéie a' erbikë mane'úttsa pa'alì ta' e' wa a' sermi buaë yësyësë. Es ì kiane ie' kì ese jchermi buaë a' wa wawè. E' wà dör ì dör buaë, ì wër buaë ie' wa ena ì dör yësyësë ese.

³ Ie' er buaë ché ye' a, e' kueki ie' tö kanè me' ye' a Jesús ttekölie. E' wa ye' tö a' kos a' ichè tö kë a' e' bikeitsökka tköka kos s'ké e' bikeitsök e' tsata. E' skéie se' e' bikeitsö yësyësë kos Skëköl tö imé se' a erbloie ie' mik ekkë. ⁴ E' dör wes se' dör es. Se' wöbla ta', ulà ta' ena s'yese skà tso' tajë kua'ki kua'ki, erë e' kos wöieulewa ñita s'wák eköl è a. ⁵ E' sù se' erblöke Cristo mik esepa dör tajë kua'ki kua'ki, erë se' kos dör wes wák eköl è es, se' kos batsulewa ie' mik e' wa.

⁶ Es Skëköl tö imé se' a kua'ki kua'ki ñì kimoie wes ie' kì ikiane es. E' kueki wépa a iméitö ttoie ittekölie, esepa ttö es, ie'pa erblö Skëköl mik e' wa. ⁷ Wépa a imé Skëköl tö s'kimoie, esepa tö s'kimú. Wépa a iméitö s'wöbla'woie Skëköl ttè wa, esepa s'wöbla'ú. ⁸ Wépa a imène s'er diché ioie, esepa tö s'er diché iö. Wépa a imène íyi kakmoie, esepa ikakmú er bua' wa kë dör ì skéie. Wépa a imène s'wëttsöie, esepa s'wëttsú kaneë. Wépa a imène s'malepa suoie er siarë wa, esepa tö iwà ú ttsè'ne buaë wa.

Jesús mik erblökwakpa ñì dalër

⁹ A' ñì dalëritsö er moki wa. Sene sulu kos e' watöttsa. E' skéie sene yësyësë kos e' a a' senú

kekraë. ¹⁰ A' ñi dalëritsö wës ñi ëlpa ñi dalër es. A' ñi dalöiö tajë.

¹¹ Ì kôs weke a' tö, e' ú kaneë. Kë a' bikënuκ. Skëköl kanë ú ttsë'ne buaë meke iWiköl tö se' a e' wa.

¹² Ì buaë panekesö, e' kueki a' senú ttsë'ne bua' wa. A' weirke e' dalë'ttsö er bua' wa. A' ttö S'yé ta kekraë.

¹³ S'batse'rpa malepa weirke ki ilè kiane, esepa kimú. Yi de a' pakök, ese kiöwä er bua' wa.

¹⁴ Wépa tö a' we'ikeke Jesús tté kueki, kë esepa ki alibchök, e' skéie er buaë chö iarak.

¹⁵ Wépa ttsë'rke buaë, esepa ta a' ttsë'nú buaë. Wépa iúke, esepa ta a' iú.

¹⁶ A' senú bërë ñita. Kë a' e' ttsökka s'malepa tsata. E' skéie a' e' batsö se' ësepala ta buaë. Kë a' e' bikeitsökka tö a' wä íyi jcher tajë.

¹⁷ Yi tö ì sulu wamblé a' ki, e' ta kë iské wamblarne. Ì kôs dör buaë yësyësë sulitane a ese ú. ¹⁸ A' senú bërë sulitane ta kôs a' dirmi ekkë. ¹⁹ A yamipa dalër ye' éna, kë ì sulu ské wamblarne yi ki. E' skéie imúat Skëköl kësik ulà a. Ie' tö ichè iyëkuö ki i' es: "Ye' ë wöki iské wërke wë. Yi tö ì sulu wamblé, e' ské wërayö iki."* ²⁰ Ñies ichè: "A' bolökpa dué bli wä, e' ta itiö. Ie' er sine, e' ta di' mú ia yè. A' iwé es, e' ta ie'pa jaërdaë."† ²¹ Kë sene sulu kar e' alökka a' ki. E' skéie a' e' alökka sene sulu ki sene yësyësë wa.

* **12:19** Deuteronomio 32.35 † **12:20** Proverbios 25.21-22

13

¹ Sulitane kawōta ká wōkirpa ttè dalöiök. Skököl tö kawō me' ie'pa a s'wētsoie. Itso'rak kos e'pa tkē'ka ie' tö. ² E' kueki wépa kē tö ie'pa dalöie, esepa ñippöke wépa tkē'ka ie' tö esepa ta. Ese wakpa weirdaë iulà a. ³⁻⁴ S'wōkirpa kē tkēneka s'ser yēsēsē esepa we'ikök as isuardak. Ie'pa dör Skököl kanè mēsopa a' kimoie. Ie'pa tso' s'ser suluë esepa we'ikoie. Esepa je' kawōta suanuk. A' senak kē suar ta' s'wōkirpa yöki, e' ta' a' senú yēsēsē ta' ie'pa tö a' kikeraka. Erë wépa serke suluë, esepa je' kawōta suanuk. Kē ë ichök ie'pa a kawō mène s'we'ikoie. Ie'pa tso' kanēblök Skököl a s'ser sulu we'ikoie wes kawō meneat ie'pa a es.

⁵ E' kueki se' kawōta ie'pa ttè iutök, e' kē dör as kē itö s'we'ikö e' ë kueki. E' dör tö se' er tö se' a icheke tö e' dör buaë yēsēsē e' kueki. ⁶ E' kueki ñies inuköl patauk ie'pa tö se' keke ese patuēkesö. Ie'pa dör Skököl kanè mēsopa kanēblöke ie' a s'wōkirpaie. E' dör ie'pa kanè, e' kueki ie'pa patuë e' dör buaë. ⁷ E' kueki imusö ie'pa a eköl eköl wes s'kawōta imuk es. Ilè kawōta patuë eta ipataú. Wépa kawōta dalöie esepa dalöiö.

⁸ A' wa nuì tso' kos e' pataú. Erë nuì tso'ia se' ki kekraë, e' dör ñi dalëritsè, e' kē patonuktsa se' a. S'malepa dalëritsesö, e' ta' e' wa ttè dalöiëno me'at Moisés tö e' wà kos dalöiésö. ⁹ Ttè e' tö ichè: “Kē a' kawō ta' s'senewabak dalöseukwa; kē a' kawō ta' s'ttökwa, kē a' kawō ta' akblök; kē a' kawō ta' o'ka íy kkechök.”* Ttè e' ena imalepa kos e' wöiënewa ttè etkë a, e' dör i': “A' malepa dalëritsö wes a' wákpa

* 13:9 Éxodo 20.13-17

e' dalër es."† ¹⁰ S'malepa dalëritsekösö, e' ta kë ì sulu wamblepasö yi ta. Es ttè dalöiëno kos e' dalöiekesö mokië yësyësë.

¹¹ A' senú es. S'tsatkè kèwö kí dewatke tsinet se' erblë' Jesús mik kuaë e' tsata. E' kèwö a se' tso' i'ñe ta, e' anú a' éna. E' kueki kë a' senukia wes s'kapötër nañewe es. ¹² Sene sulu kèwö erkewatke ta se' tsatkeke e' kèwö dökewatke wes ká ñirketke s'ki es. E' kueki kë se' e' wamblöia suluë wes pë' tso'ia stui a e' wamblö es. E' skéie se' senú yësyësë, e' dör wes s'ser ká ñí a es. Se' e' duöser ñippök sene sulu ta wes ñippökwakpa es. ¹³ Se' senú buaë yësyësë wes s'ser ká ñí a es. Kë se' kàne e' wamblökia bloblopa es. Kë se' kàne trënuke, e' ya'uk sulu. Kë se' kàne ñippök. Kë se' kàne ukyënuke s'malepa ta. ¹⁴ E' skéie a' senú buaë yësyësë wes Skëképa Jesucristo ki kiane es. Kë a' tó ibikeitsök tó wes a' a s'wák dër sulu e' wöpatërmi.

14

Kë a' ñi bikeitsök suluë

¹ Wépa erblöke Jesús mik, erë kam ierblö bua'ie, esepa kiöwá er bua' wa. Ttè bikeitseke a' tó kua'ki kua'ki ese kë ki a' ñi iütök. ² A' wélepa tó ibikeitseke tó Jesús mik erblökwakpa a iyi ulitane katarmi. Erë a' wélepa skà kam erblö bua'ie Jesús mik, esepa tó iklö'wé tó iyiwak chkà kë katar. ³ Wépa tó iyi ulitane katé, esepa kë kàne wépa kë ikatè esepa chök iki. Ñies wépa kë ikatè, esepa kë kàne wépa tó ikaté esepa chök iki, Skëköl tó ie'pa klöo'bak ie' ichaie e' kueki. ⁴ Se' dör Skëképa Cristo kanè

† **13:9** Levítico 19.18

mésopa. Wēs se' wēr ie' wa eköl eköl, e' wērke ie' wák wöki. Ie' a se' kimermi as se' wēr buaë ie' wa, e' kuëki se' wërdaë ie' wa buaë. E' kuëki ¿wēs s'yamipa chëmisö suluë?

⁵ Nies se' shuā welepa tso' tö ibikeitseke tö s'kawötā diwö wele batseitsök imalepa tsatā. Erë iëltëpa tö ibikeitseke tö diwö ulitane dör ñies ëme. Se' kawötā wā ijchenuk eköl eköl tö ì klö'wésö e' dör yësyësë. ⁶ Wépa tö iklö'wé tö s'kawötā diwö wele batseitsök bua'iewā, esepa tö batseitseke Skëképa Cristo dalöioie. Nies wépa tö íyi ulitane katé esepa tö ikateke Skëképa Cristo dalöioie tā wëstela chekeitö Skëköl a iki. Wépa kë tö iyiwak chkà katëia, esepa tö ilo'yé Skëképa Cristo dalöioie tā wëstela chekerakitö Skëköl a ì ñekerakitö e' ki.

⁷ Se' dör Skëképa Cristo icha, e'pa tso' ttsë'ka ö e'pa duowā e' dör ie' dalöioie, kë idör se' wák dalöioie. ⁸ Mik se' tso'ia ttsë'ka, etā se' serke ie' a. Mik se' duowā, etā se' duowā ie' a. Se' tso' ttsë'ka ö se' duowā, erë se' dör ie' icha. ⁹ Ie' kötëwā e' shkenekane as ie' dō s'durulune ena s'tso' ttsë'ka e'pa kos Këkölie.

¹⁰ Se' ulitane döraë Skëköl tkër s'shulo kulé ki e' wörki. E' kuëki ¿jök a' ñi chö ö ñi saü suluë?

¹¹ Skëköl tö ichè iyëkkuö ki i' es:

“Ye' wák ser wa yö ichè:

Sulitane e' tulörawā kuchë ki ye' wörki.

Sulitane tö ye' kikerakā.”*

Es Skëköl yëkkuö tö ichè. ¹² Es sö isuë tö wēs se' serke e' ki Skëköl tö se' chakerane eköl eköl.

¹³ E' kuëki kë se' kane ñi chökia suluë. E' skéie a' e' tköwā ðarërë ì tö s'yamipa wöklö'wëmi ö ì tö

* **14:11** Isaías 45.23

ièminine sene sulu a, ese kě w̄ar. ¹⁴ Ye' wa ijcher buaë tō kě chkè wéne tō s'ia'wépa ñáie Skèköl wōa. Ye' erblöke Skèkëpa Jesús mik, e' wa ye' iklö'wé yësyësë tō es idir. Erë wépa tō iklö'wé tō chkè wele tō s'ia'wëmi ñáie, e' t̄a es idir esepa a. ¹⁵ E' kuëki a' tō s'yami wele siawéwā ì kateke a' tō e' batamik, e' t̄a e' kě dalëritseku'ia a' tō. Ñies ie' skéie Cristo kōtewā, e' kě sulu'warwā ì kateke a' tō e' batamik. ¹⁶⁻¹⁸ Ì blúie Skèköl tso' e' wà kě dör chkè ena di'yè. E' wà dör sene yësyësë ena sene bërë ena ttsë'ne buaë Wiköl Batse'r wa. Yi tō Cristo kanè weke es, ese wër buaë Skèköl wa ñies sulitane wa. E' kuëki ì tō a' yamipa kèmi a' chök suluë ì dör buaë a' a e' k̄i, ese kě w̄ar.

¹⁹ Es ì k̄os tō se' k̄imeke senuk bërë ñit̄a ena ñi diché iök Skèköl a, ese ùsö. ²⁰ Ì buaë wétke Skèköl tō a' er a, e' kě sulu'warwā chkè ë kuëki. Moki chkè ena di'yè k̄os dör batse'r. Erë sulu idir tō s'yamipa armine sene sulu a se' ukuömik ì katèsö ì yésö ese wa. ²¹ Buaë idir tō iyiwak chkà mú kě katèsö ö blo' mú kě yèsö ö ì k̄os mú kě wèsö. Erë kě idör buaë tō s'yamipa armine se' ukuömik. ²² Ima a' ttè i' bikeitsè e' blö a' er a Skèköl ë a. Wépa tō ì wër buaë ie'pa wa ese wé t̄a ittse tō kě iki ì nuí ku', jayëcha buaë esepa! ²³ Erë yi tō ì katé t̄a ibikeitsékaitö bötböt dö' ye' tso' ì sulu wamblök, e' t̄a e' nuí tso' iki. Ie' kě wā iklöne moki tō buaë idir, e' kuëki e' dör suluë ie' a. Ì k̄os wésö e' kě one se' wā yësyësë wës iklö'wésö es, e' t̄a e' dör suluë se' a.

15

S'kawöt̄a s'malepa k̄imuk

1 Se' wépa erblöke buaë Cristo mik, esepa ké wépa kam erblö buaë tso'ia katötö esepa sauk wes se' wák katörwa es. Kë se' kàne ì tö se' wák ttsé'weke buaë ese ë bikeitsök. 2 Se' kos ké ì tö s'malepa ttsé'wèmi buaë ese bikeitsök eköl eköl ikimoie ena idiché ioie buaë Skëköl a. 3 Cristo wák kë wa ì tö ie' ttsé'weke buaë ese ë bikeitse. E' skéie ie' ta itka wes Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “A Skëköl, wépa tö be' cheke suluë esepa tö ye' cheke suluë ñies.”* 4 Ì kos kite ká iaiaë Skëköl yëkkuö ki, e' kite s'wöbla'woie as se' e' tköwa darërè ena as se' er pablö. E' wa ì buaë panekesö e' kë olo'yepasö. 5 Skëköl tö se' ké e' tkökwa darërè ñies se' er pablekeitö. As ie' tö a' kimù senuk bërè ñita wes Cristo Jesús ser es. 6 A' serke es, e' ta Skëköl dör Skëkëpa Jesucristö Yé e' kikeraka a' ulitane tö sekka ñita.

7 Es a' ñi kiöwa er bua' wa wes Cristo tö a' ki'wa es as sulitane tö Skëköl kiköka. 8 Moki ye' ichè a' a tö Cristo dë'bitu judiowak kimuk ikkachoie ie'pa a tö ì uk Skëköl kablé' sa' yépa bak ká iaiaë e'pa a, e' wawéitö. 9 Ñies idë'bitu as pè' kë dör judiowak, esepa tö Skëköl kiköka ie'pa suéitö er siarè wa e' kueki. E' dör wes Skëköl yëkkuö tö ichè es wé ichèitö:

“E' kueki ye' tö be' kikeraka pè' kë dör judiowak esepa ulitane shua.

Ye' ttsöraë be' kikokaie buaë.”†

10 Ñies itso' kitule i' es:

“¡A' kë dör judiowak esepa ttsé'nú buaë wépa dör Skëköl icha esepa ta ñita!”‡

* 15:3 Salmo 69.9 † 15:9 2 Samuel 22.50; Salmo 18.49 ‡ 15:10 Deuteronomio 32.43

11 Ñies ichéitö:

“¡A pè' kě dör judiowak Skëköl kíkõka!
¡A ká ulitane wakpa, Skëköl kíkõka!”[§]

12 Ñies Isaías tō ikitat iyëkkuō kī i' es:

“Jesé aleri eköl dōraë se' shua,
e' tkërdaka ká ulitane wakpa wëttsōie.
Pè' kě dör judiowak esepa tō ie' ě paneraë e'
tsatkoie.”*

Es itso' kitule.

13 Ì buaë kōs doia se' a e' panekesō krörōë e' wì
dör Skëköl. As e' tō ttsë'ne buaë ena sene bèrè mù
a' kōs erblé ie' mik e'pa a. As ie' tō a' kìmù iwà kī
panuk buaë Wiköl Batse'r diché batamik.

14 A yamipa, mokī ye' iklō'wé tō a' wā íyi jcher taië. A'
a' ñi pautmi buaë. 15 Erë yëkkuō i' kī ye' er deka a'
pattök wōshaë ttè wésele wa as kě a' éna ichōwa.
Skëköl er buaë ché ye' a e' wa kanè me'itō ye' a, e'
kuëkī ye' a kawō ta' a' pattoie es. 16 Ye' dör Cristo
Jesús kanè méso ie' tté buaë kkayë' Skëköl tō se' a
e' pakoie pè' kě dör judiowak esepa moie Skëköl
a batse'oule Wiköl Batse'r wā. E' dör wēs íyi mè
sacerdotepa tō Skëköl dalōioie wër buaë ie' wa es.

17 Ye' batsulewā Cristo Jesús mik, e' kuëkī ye'
kanëblöke Skëköl a e' tō ye' ttsë'wëke buaë. 18 Ye'
kě er dë'ka kabenukka ì kě one Cristo wā ye' wa
ese kī. Ie' batamik ye' tō pè' kě dör judiowak esepa
ulaië Skëköl ttè iütök. E' wé ye' tō ipakè wa ena
iwakanewè wa 19 ena Skëköl Wiköl diché wa. Ñies
ì kě or yi a ese wéyō taië ie'pa wörkī ikkachoie tō
ì chéyō e' dör mokī. Es kanè mène ye' a Cristo tté

§ 15:11 Salmo 117.1 * 15:12 Isaías 11.10

buaë pakoie e' wawétkeyö ká tso' kos Jerusalén dö Iliria e' shuá. ²⁰ Kekraë ye' e' mukettsa tté buaë e' pakök wé kě yi tö Cristo dalöieta' ese ska'. Ye' iwé es as ye' kě dör wes yi tö u yuéka u chki tulu'wabak o'ka tö ese ki es. ²¹ E' skéie ye' éna iwak wes Skököl yékkuö tö iché es, e' tö ichè:

“Wépa a ie' tté kě pakaule, esepa a ká ardaë; Wépa kě wa ie' tté ttséule, esepa éna iardaë.”†

Pablo shkak Roma

²² Kekraë ye' shkak a' weblök, eré kané i' tö ye' wöklö'weke. ²³ Eré i'ñe ta ye' kaneone ká ikképa ki. Bänet ye' tö a' kkeyë'mi paké, ²⁴ e' kueki ye' mú tkömi Roma a' pakök mik ye' mi'ke España eta. Eré ye' kě a kawö kunuk taië a' ska' senuk, eré ye' ttsë'rmi buaë. E' ukuöki ta a' mú ye' kimè as ye' dö España. ²⁵ Eré i'ñe ta ye' mitke Jerusalén s'batse'r malepa serke eë e'pa kimuk. ²⁶ E' dör tö s'yamipa serke Macedonia ena Acaya e'pa tö inuköl kitbak iwákpa er wa patkëmi s'batse'rpa dör siarë tso' Jerusalén e'pa kimoie. ²⁷ E' wé ie'pa tö iwákpa er wa, eré moki ie'pa ki inuí tso'. E' kueki buaë idir tö ie'pa tö judiowak kimè. E' dör tö i' buaë de judiowak ulà a Cristo wa, e' de ie'pa ulà a ñies judiowak wa. E' kueki buaë idir tö i' tso' ie'pa wa e' kadmè s'yamipa dör judiowak esepa a. ²⁸ Es mik ye' tö inuköl kitule kos ie'pa a e' mé ie'pa ulà a, eta ye' mía España e' tkökemi a' pakök. ²⁹ Ye' wa ijcher tö mik ye' demi a' ska', eta se' ñi er diché iöraë buaë Cristo er buaë chö sia e' kos wa.

³⁰ A yamipa, Sköképa Jesucristo ttö wa, ñies se' ñi dalëritsöke Skököl Wiköl wa, e' wa ye' kköchö a' a tö

† 15:21 Isaías 52.15

a' e' chõ darërë ye' ta ñita kanè mène ye' a e' wà uk. E' wèmi a' tò, a' tò Skëköl a ikië ye' ki e' wa. ³¹ Ikiõ ie' a as ie' tò ye' tsatkõ Judea wakpa kë tò Jesús tté iutè esepa yöki. Ñies ikiõ ie' a tò ì kos mi'ke ye' wa s'batse'rpa tso' Jerusalén e'pa kimoie as ie'pa tò e' tsù er bua' wa. ³² Es ikiõ ie' a as ye' dömi a' ska' ttsè'ne buaë wa enuk a' pakekeyö e' dalewa, es ie' ki ikiane e'ma. ³³ Ie' dör sene bërë mukwak as e' tò a' wapiöü. Es e' idir.

16

Roma wakpa shke'wémi Pablo tò

¹ Tayë eköl kiè Febe dör s'yami, e' tté chekeyö a' a. Ie' dör Skëkëpa Jesús icha erule tso' Cencreas e' kimukwak eköl. ² Ie' kiõwa buaë Skëkëpa Jesús ttö wa wes s'batse'rpa ñi kiõwa es. Ie' tò s'yamipa taië e'pa kimé, ñies ye' wák kiméitö. E' kueki mik ie' ki ilè kiane eta ie' kimú.

³ Prisca ena Áquila e'pa shke'ú ña. Ie'pa bak kanëblök ye' ta Cristo Jesús kanè a. ⁴ Ie'pa e' me'ttsá ye' tsatkök, kë tkine tò dö' ittëwa. Wëstela chekeyö ie'pa a, erë kë dör ye' ë. Skëkëpa Jesús icha erule erule kos kë dör judiowak, e'pa tò wëstela cheke ie'pa a ñies. ⁵ Ñies Skëkëpa icha erule daparke Prisca ena Áquila u a, e'pa shke'ú ña. Ñies ye' yami dalër taië ye' éna kiè Epéneto, e' shke'ú ña. Ie' dör s'tsá erblë' Cristo mik Asia e'. ⁶ María shke'ú ña. Ie' kanëblé taië a' a. ⁷ Wëpa böi kiè Andrónico ena Junias, e'pa shke'ú ña. Ie'pa dör judiowak wes ye' es. Ie'pa bak wötëule s'wöto wé a ye' ta. Ie'pa dör Jesús ttekölpa kkeauleka buaë imalepa wa. Ie'pa erblë' Cristo mik ye' yöki kewe.

⁸ Ampliato shke'ú ña. Ie' dör ye' yami Skëkëpa Jesús ttõ wa, e' dalër tajë ye' éna. ⁹ Urbano shke'ú ña. Ñies ie' kanëblöke Cristo a wës sa' es. Ñies Estaquis shke'ú ña. Ie' dalër tajë ye' éna. ¹⁰ Apeles shke'ú ña. Ie' wër buaë Cristo wa. Ñies wépa dör Aristóbulo icha, e'pa shke'ú ña. ¹¹ Herodiön, e' shke'ú ña. Ie' dör judiowak wës ye' es. Ñies wépa dör Narciso icha erblé Skëkëpa mik e'pa shke'ú ña. ¹² Tayëpa kiè Trifena ena Trifosa shke'ú ña. Ie'pa kanëblöke Skëköl a. Ñies tayë dalër se' éna kiè Pérside e' shke'ú ña. Ie' kanëblöke tajë Skëköl a. ¹³ Rufo shke'ú ña, e' dör Jesús mik erblökwa buaë suule sulitane wa. Ñies ie' mì e' shke'ú ña. Ie' dör wës ye' wák mì es. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ena s'yamipa kôs tso' ie'pa ta, e'pa kôs shke'ú ña. ¹⁵ Ñies Filólogo, Julia, Nereo ena ikutà, Olimpas ena s'batse'r malepa tso' ie'pa ta, e'pa kôs shke'ú ña.

¹⁶ A' ñi shke'ú ñi dalër wa. Cristo icha erule erule e' kôs tó a' shke'wémi.

¹⁷ A yamipa, ye' kköchö a' a tó wépa éna se' blabatsak ena se' akmine sene sulu a, esepa yöki a' e' kkö'nú. Ie'pa se' a' icheke tó ttè wa se' wöblaule kewé e' kë dör mokjë. Esepa yöki a' e' skö. ¹⁸ Ie'pa kë ku' Skëkëpa Cristo kanëuk. E' skéie ie'pa tso' iwákpa ë kanëuk. Se' kam éna iar buaë esepa dakiñekerakitö ttè ttsër buaë ese wa. E' kuëki esepa yöki a' e' skö. ¹⁹ Sulitane wa ijcher tó Skëköl ttè mokjë e' dalöieke a' tó buaë. E' tó ye' ttsë'wëke buaë. Ye' ki ikiane tó a' mú wöblar ttè buaë yësyësë wa wawè. Erë a' mú kë e' wöbla'ù kache tté wa i sulu wambloie. ²⁰ A' serke es, e' ta betka Skëköl dör

sene bĕrĕ mukwak, e' tō Satanás shtowerawā a' klō dikia. As Skĕkĕpa Jesús er buaē chō a' a.

²¹ Ye' yami Skĕkĕpa Jesús kanè a kiè Timoteo e' tō a' shkĕ'wĕmi. Ñies Lucio ena Jasón ena Sosípatro, e'pa tō a' shkĕ'wĕmi. Ie'pa dör judiowak wĕs ye' es.

²² Ye' dör Tercio, e' tso' Pablo ttōke e' shtök yĕkkuō i' ki. Ñies ye' tō a' shkĕ'wĕmi Skĕkĕpa ttō wa. I' ta ì cheke Pablo tō e' shtekeneyō.

²³⁻²⁴ Gayo tō a' shkĕ'wĕmi, e' u a ye' serke. Ee Skĕkĕpa Jesús icha erule tso' ká i' ki e'pa daparke. Erasto tō a' shkĕ'wĕmi. Ie' dör ká i' inuköl kueblu. Ñies s'yami kiè Cuarto, e' tō a' shkĕ'wĕmi.

Pablo tō Skĕköl kĭkĕka

²⁵ ¡Skĕköl kĭkōkasō! Ie' a a' kimermi e' tkökwa darĕrĕ Jesucristo tté buaē pakekeyō e' a. Ká iaiaē tté buaē e' blĕule se' yōki. ²⁶ Erĕ i'ñe ta ikkayĕnewā se' a ì kit Skĕköl ttekölpa tō yĕkkuō ki e' wa. Skĕköl yöbiĕ e' tō ie'pa ka' ishtök. Ttè buaē ñe' kkayĕnewā as ká ulitane wakpa erblō imik ta iwà iutō.

²⁷ Skĕköl e' dör Skĕköl eköl ĕme e'. Ie' erbikō taiĕ sulitane tsāta. ¡As e' kĭkarkā kĕkraĕ Jesucristo wa! Es e' idir.

Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca